

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXV Nr. 8

KETVIRTADIENIS BALANDŽIO [APRIL] 11, 1985

KAINA 25 c.

KASDIEN

**"VILNIAI" 65-RI METAI
NELENGVAS BUVO KELIAS
PADEMONSTRUOSIME MEILĘ
TEGUL JIELAUKIA**

Balandžio 8 d. sukako 65-ri metai kaip gyvuoja "Vilnis". Per 65-rius metus nelengvas buvo kelias darbo žmonių laikraščio buržuazinės demokratijos sąlygomis, apsuptam iš visų pusių politinių priešių, teriojamam reakcijos ir blogos valios žmonių išpuolių. Teko pergyventi padėgimas, langų daužymai, iškeltos bylos, redaktorių bei aktyvesnių darbuotojų areštai, skundimai ir visokiausi trukdymai. Tačiau laikraštis atsilaikė, nenusilenkė prieš jo priešių, kaip įžengė į darbo žmonių pažangių idėjų kelią, taip ėjo per šiuos 65-rius metus nesuklupdamas ir tebeina.

Kiekvienas pažangus Amerikos lietuvis, ypač skaitytojai, rėmėjai, darbuotojai pelnytai tuom gali didžiulis ir džiaugtis, kad jų pastangos laikraštį išlaikyti ir saugoti nuo reakcijos puolimų nenuėjo niekais.

Nežiūrint kaip buvo sunkus "Vilniai" kelias per tuos 65-rius metus, bet savo skaitytojams ir visai pažangiajai Amerikos lietuvių visuomenei laikraštis daug davė ir labai daug. Jis organizavo Amerikoje pasklidusius pažangius lietuvių, švietė, rodė kokių kelių eina pasaulio proletariatas į visuotiną pergalę, informavo kas dedasi klasių kovos frontuose, kvietė į kovą už demokratiją, socialinę pažangą, už taiką.

Ypač didelį vaidmenį atliko ir tebeatlieka puoselėdamas lietuvių bei emigracijoje. Laikraščio buvo prie širdies Ateities Vaikų Žiedo draugijėlės, saviveiklininkų koncertai, pjesių bei operėlių pastatymai, kėlė ir tebekelia lietuviams imigrantams bei čiagimiams meilę kraštui prie Baltijos jūros, senajai gimtinei kur bėga Šešupė ir teka Nemunas.

Laikraštis "Vilnis" buvo ir tebėra tikrų emigracijos lietuvių patriotų laikraštis, o ne tų, kurie savo senajam kraštui kiša pagalius, kurie juodina Lietuvos liaudies pasirinktą gyvenimo kelią.

Beveik visi išmirė "Vilnies" įkūrėjai, mažai bėra laikraščio skaitytojų veteranų, skaitančių jį nuo pat jo pasirodymo. Mes, jaunesniosios kartos laikraščio skaitytojai, rėmėjai bei darbuotojai, vėliau pradėję laikraštį skaityti ir juom rūpintis, pagarbiai lenkiame galvas tiems, kurie organizavo laikraščio leidimą, puoselėjo jį ir ruošė ilgam ir sunkiam keliui. Be jų pastangų, aukavimosi laikraščio ir dosnių aukų šiandien nesidžiaugtumėm "Vilnies" 65-osiomis metinėmis ir vilkai žino kas mes būtumėm.

Artinantis "Vilnies" jubiliejinėms išskilmėms — birželio 8 d. dalininkų suvažiavimui ir birželio 9 banketui-koncertui, pademonstruosime savo meilę laikraščio, prisiminsime sveikinimais laikraščio nueitą sunkų kelią ir tuos, kurie laikraštį išpuose-

Michailas Gorbačiovas

MICHAILAS GORBAČIOVAS

Michailas Gorbačiovas gimė 1931 m. kovo 2 d. Stavropolio krašte, valstiečio šeimoje.

Netrukus po 1941-1945 m. Didžiojo Tėvynės karo, jis, turėdamas 15 metų pradėjo savo darbinę veiklą. Dirbo mašinų-traktorių stoties mechanizatoriumi. 1952 metais įstojo į TSKP narius. 1955 metais baigė Maskvos valstybinį M. Lomonosovo universitetą (teisės fakultetą), o 1967 metais Stavropolio žemės ūkio institutą ir įgijo mokslinio agronomo ekonomisto specialybę.

Nuo 1955 metų M. Gorbačiovas dirba komjaunimo ir partinį darbą Stavropolio krašte. 1966 metų rugsėjo mėnesį jis išrenkamas partijos Stavropolio miesto komiteto pirmuoju sekretoriumi. Nuo 1968 metų rugpjūčio mėnesio M. Gorbačiovas dirba TSKP Stavropolio krašto

lėjo, kad jis gyvuotų.

Tiesa, nūdien "Vilnis" nebe dienraštis, beiseina kas antra savaitė, bet jos reikšmė pažangiajai Amerikos lietuvių liaudžiai nė truputį nesumažėjusi. Todėl nė kiek nenuostabu, kad "Vilnies" prieštai, lietuviški nacionalistai su "vaduotojais" dėl laikraščio didėjančių bėdų bei nepriteklių trina iš džiaugsmo rankas, išsižioję laukia, kad "Vilnis" nugeibtų-užsidarytų.

Tegul jie laukia, o laikraštis "Vilnis" gyvuos tol, kol turės dosnių ir nuoširdžių rėmėjų, šaunių vadininkų bei darbuotojų, kokius turi. Tegul jie laukia, o "Vilnis" gyvuos, nes Amerikos pažangių lietuvių meilė laikraščio yra neužgesinama.

Tegul jie laukia, o mes laikraščio skaitytojai, rėmėjai, vadininkai bei darbuotojai džiaukmės "Vilnies" 65-omis metinėmis, jos jubiliejumi.

S. J. Jokubka

Demografinė situacija pasauly

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius paruošė pranešimą apie demografinę situaciją pasaulyje. Jame nurodoma, kad planetos gyventojų skaičius jau viršijo 4,8 bilijono, padidėdamas per metus 1,65 procento. Pastebimas gyventojų skaičiaus augimo lėtėjimas. Per tai jų padaugėjo tik 79 milijonais.

Demografinės problemos yra tiesiogiai susijusios su socialine ekonomine valstybių politika. Gyventojų skaičiaus augimo lėtėjimas (nuo 2 procentų 60-aisiais metais iki 1,65 proc. dabar) pirmiausia yra susijęs

su blogėjančia ekonomine padėtimi daugelyje besivystančių kraštų. Ir vis dėlto šiuose kraštuose gyventojų skaičius didėja žymiai sparčiau

negu pramoninėse valstybėse. Pavyzdžiui, Afrikoje gyventojų skaičiaus didėjimas 1980 — 1985 metais sudarė daugiau kaip 3 procentus, Vakarų Azijoje — 2,9 proc., Pietų

Azijoje — 2,1 proc., Lotynų Amerikoje — 2,4 proc. Gyventojų skaičiaus augimo tempai sulėtėjo Kinijoje nuo 2,4 proc. 1970-1975 metais iki 1,2 proc. 1980-1985 metais.

Laukiama, kad pasauliniu mastu šie tempai lėtės mažiau negu per pastaruosius 15 metų. Nors šie tempai lėtės, absoliutus gyventojų prieaugis didės nuo 79 milijonų dabar iki 89 milijonų per metus 1995-2000 metų laikotarpiu. Šio

šimtmečio pabaigoje gyventojų skaičius planetoje pasieks maždaug 6,1 bilijono. Beveik 80 procentų jų gyvena besivystančiuose kraštuose. Būdingas demografinės tendencijos bruožas — žmonijos senėjimas (išskyrus Afriką). Pramoniniuose kraštuose vidutinis gyventojų amžius 1984 metais sudarė 32 metus.

Ateityje senėjimo procesas paspartės Azijoje, Lotynų Amerikoje, kur dabar sudaro 21 metus. Daugelyje išsivysčiusių valstybių mirtingumas mažėja. 70 procentų žmonių miršta nuo kraujotakos ir vėžinių susirgimų.

MIRĖ ALICE JONIKIENĖ

Balandžio 5 d. slaugymo namuose, Up State New York mirė uoli visuomenės veikėja, "Laisvės" ir "Vilnies" bendradarbė Alice Jonikienė. Laidotuvės šeimyninio pobūdžio ir bus sukremuota.

TRUMPAI

— "The Nation" žurnalo pranešimu, gynybos departamentas planuoja statyti laboratoriją Utah valstijoje bakteriologinių ginklų bandymams.

— Norvegijos socialdemokratų darbo partijos vadovas Gro-Harlem Brundland sako, kad bile kokie kosmoso militarizavimui ginklai turi būti uždrausti.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Taikingos žmonijos balso niekas nenutildys

Pasaulio tautų dėmesys nukreiptas į Ženevoje prasidėjusias JAV ir TSRS atstovų derybas dėl ginkluotės apribojimo irėjimo prie visiško nusiginklavimo. Žmonija, ištroškusi pasaulinės taikos, puoselėja viltį, kad šios derybos turėtų pašalinti karo grėsmę, nes kaip istorija mokina, galima susitarti pačiais sunkiausiais klausimais, jeigu tik norima susitarti.

Skaitant vienos ir antros pusės spaudą, klausantis radijo bei televizijos, vienos ir antros pusės viešų pareiškimų, atrodo, noras susitarti yra didelis. Bet tuo pačiu metu aišku kaip ant delno, kad piktos, praradusios žmoniškumą jėgos į prasidėjusių derybų vežimo ratus kiša grėsmingus pagalius, kad derybos sugriūtų, suirtų. Bilijoninių sumų asignavimai mirtį nešančių raketų gamybai, užmačios militarizuoti kosmosą deryboms nieko gero nežada.

Visa tai turint galvoje, derybų sėkmingumas priklauso nuo taikos ištroškusios žmonijos rūstaus žodžio, reikalaujančio susitarti, reikalaujančio tas piktas jėgas, kaišiojančias grėsmingus pagalius į derybų vežimo ratus, pažaboti. Amerikos taikingoji liaudis tokį žodį tarti ruošiasi balandžio 20 dieną, kad ji išgirstų kongresas, Baltųjų rūmų šeimininkas, militarinio-industrinio komplekso promotoriai Pentagono pastogėje.

Praėjusieji du pasauliniai karai apšlakstė žmonių krauju planetos žemę. Taikingoji žmonija nenori, kad trečias pasaulinis karas apibarstytų planetą nuo branduolinių bombų sudegusių lavonų pelenais. Nuo jos rūstaus žodžio priklausys, kad būtų susitarta, kad pasaulyje pragiedrėtų taikos dangus, nežiūrint kad prez. Reaganas savo pasiuntiniams į Ženevą pasakė, jeigu nieko negalės laimėti, gali grįžti namo be priekaištų.

Žinoma, jeigu jiems įsakyta laimėti iš jėgos pozicijų, nieko nelaimės ir turės grįžti namo. Tačiau taikingoji žmonija kaip skanduoja, taip skanduos šūkius už taiką pasaulyje. Šimtaprocentinis naci-fašistas Čilės diktatorius Pinočetas nepajėgia nutildyti savo liaudies, kad nereikalautų demokratijos, niekas nepajėgs nutildyti taikingosios žmonijos, kad nereikalautų taikos.

Vienatinė išeitis yra gydyti šią socialinę sistemą

Jau senai yra žinoma, kad didžiuosiuose miestuose pašalinėse gatvėse neišėik vakare sutemus, nes gali būti apiplėštas ir sumuštas, jeigu plėšikui lengvai nepasiduosi, dar ko ir nudurtas. Tokie atsitikimai ne naujiena ir viduramiesčiuose netgi ir dienos metu. Gyventojai su tuo apsipratę, tarsi tai natūralu.

Visas svietas žino, kad apiplėšimais užsiima profesionalai plėšikai, darantys iš to sau pragyvenimą. Tačiau mažai kas pagalvoja, kad plėšikų yra ir nepatyrusių šiame "amate". Tai daugiausia paaugliai. Vieni jų yra išsigimėliai, bet dauguma visuomenei nebereikalingi, pastumti į šalį — nerandantys darbo, neturintys pastogės, bet norintys gyventi, nueiti į kinoteatrą, susitikti su mergaite, užsidegti cigaretę, būti žmonėmis. Policija stengiasi juos surinkti, bet vargu ar kada surinks, nes jie yra šios socialinės sistemos blogybių komponentas. Nuo jų apsisvalyti yra vienatinė išeitis, kaip kažkas yra pasakęs: duokime jiems darbo pragyvenimui, jie savaime prapuls, nereikės nei policijos su jais dorotis, nei kalėjimų juos bausti.

Kad tai šventa tiesa, galima suprasti iš to, jog daugiausia neprofesionalų plėšikų, užpuldinėtųjų, kišenvagių yra juodosios rasės bei varguomenės atstovų ne tik paauglių, o ir suaugusių. Ir jų yra dėl to, kad jų getuose žydi ir lapoja vargas, nepritekliai, išplaukiantys iš nedarbo, kasinės diskriminacijos, keliančios sunkumus rasti darbo. O gyventi reikia, dažnai nebepažįs, kad už tai bus areštuotas. Ir kartą buvęs kalėjime žino, kad ten gaus pavalgyti. Išeina iš kalėjimo gal dar neprofesionalu plėšiku, bet jau pamėginusiu, kad iš plėšikavimo galima pragyventi.

Policija reikalinga žmonių apsaugai nuo plėšikų bei nelaimės atvejų prisišaukti pagalbos, bet be ribos didinti policijos kadrus, kad miestą valytų nuo plėšikų, ima juokas, kai ji tų plėšikų nepajėgia surinkti, kai juos sparčiau gimdo šios socialinės sistemos blogybės, negu spėja policininkai juos areštuoti ir kai kalėjimuose nebėra vietų juos padėti.

Apsiginti nuo plėšikų vienatinė išeitis yra gydyti šią socialinę sistemą, užsikrėtusi blogybėmis, ypač gydyti nuo nedarbo ir skurdo.

Iš senų idėjų košės neišvirs

"Vaduotojai" niekada nesiskundė apetitu. O užstalėje — tuo labiau. Dabar jau imama abejoti: gal verčiau badauti? Kiek visokių balių įvyko per tuos metus, o Lietuva kaip buvo raudona, taip ir pasiliko... "Europos lietuvis" įsidėjo Danutės Bindokienės straipsnelį, kuriame ji taip samprotauja: "Ka-

žin, ar linksmi baliai, šokiai, vestuvės ir kitokie subuvimai Gavėnios metu labai džiugina lietuvių Lietuvoje?" Bet ir kitu metų laiku tie baliai ir subuvimai lieka beveik vienintelė "vaduotojų" atvanga po spaudos ir kitokių švenčių iškaba. Todėl, sakykime, nėra ko gėdytis — kirsikite ir toliau rūpestingų šeimų

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

SEKA PAŽANGIĄ VISUOMENĘ

Parlamentinė opozicija pareikalavo iširti neteisėtą Britanijos "saugumo tarnybos" "Mi-5" veiklą — sistemingą pažangiosios visuomenės sekimą. Tačiau torių vyriausybė ryžtingai stoja ginti žvalgybos ir, pasinaudodama dauguma bendruomenės rūmuose, atmetė opozicijos reikalavimus surengti nepaprastuosius debatus, kad būtų išaiškinta tarnybos veikla.

ČILĖJE DIKTATŪRA SIUNTA

Čilės karinė fašistinė diktatūra įvedė šalyje vadinamąją "pavojaus būklę ryšium su vidaus taikos pažeidimo grėsme". Ji paskelbta šešioms mėnesiams, o po to gali būti prailginta. "Pavojaus būklė" igalina Pinočeto žvalgybą savo nuožiūra suimti bet kiek kitaip manančius, be teismo ir tardymo uždaryti žmones į "sulaikymo centrus", šiais tikslais skubiai steigiamus papildomai, be esamų kalėjimų ir koncentracijos stovyklų.

JAPONIJOJE TAIKOS NUOTAIKOS

Japonijos taryba už atominio ir vandenilinio ginklo uždraudimą — viena didžiausių šalies antikarinų organizacijų pradėjo nacionalinę kampaniją, kurios metu bus renka-

ninkų išvirtus cepelinus, dešras — kirsikite į sveikata! Bet ponis Danutė bando surišti du nesurišamus dalykus — politiką ir gastronomiją. O tai padaryti ne ponutės jėgoms. Cepelinų virėja gal ji ir neprasta, tačiau į "vadavimo" politinius konsultantus jai aiškiai per anksti. Todėl ir jos, kaip bejėgio vaikelio lūpomis, byloja tikrai nuoga tiesa ir nieko daugiau — jokių politinių receptų. Ji rašo: "Reikia truputį patempti vaizduotę, o idomų ir rimtų renginių galima sugalvoti, kad nenukentėtų lietuviška veikla... Žinoma, pasamdyti orkestrą, paruošti vakariene yra labai lengva... Nejaugi mes jau taip nusigyvenome per 35 metus užjūriuose, kad visa mūsų veikla prasideda ir baigiasi pigiais pasišokimais?"

Pirmiausia, tie pasišokimai ne pinga, o brangsta. Ten, kur pakliūdavo prieš penketą metų su pora dolerių, dabar jau nesirodyk be šešių ir daugiau. Politinė tų pasišokimų kaina, žinoma, pinga. Ir čia ponis Danutė tikrai bejėgė ką nors pakeisti. Yra dėl ko nusiminti. Kaltos čia ne cepelinų virėjos, o tie, kurie vis dar bruka išeivijos lietuviams senas, atgyvenusias idėjas. Iš jų košės tai jau tikrai ne išvirs! Apie tai byloja ir dar viena publikacija. Šįkart "Tėviškės žiburiuose". Kažkokia seselė Michaelė išvertė į vokiečių kalbą vienos antitarybininkės "atsiminimus". Atrodytų, didelė pasipirtis "vadavimo" bizniui. Taip manė ir K. Baronas, kuris pasišovė išreklamuoti Chicagos "Drauge" šį "darbą Lietuvos labui" ir gauti aukų. "Deja, tik vieną laišką ir 100 dol. auką gavau..." — skundžiasi dabar "Tėviškės žiburiuose" K. Baronas. "Kur mūsų vienuolės, dvasiškiečiai, katalikiškos organizacijos, parapijos?" — klausia jis. Atsakymas čia vienas: vis daugiau išeivių supranta, kas iš tikrųjų dirba Lietuvos labui — tai patys Lietuvos žmonės — ir kas tikrai naudojasi jos vardu savireklamai, smulkaus politikieriaus blizgesiui įgyti.

V. Liauška

mi parašai už visišką branduolinio ginklo uždraudimą. Kaip nurodo laikraštis "Asahi", daugelio japonų antibranduolinės nuotaikos dar labiau sustiprėjo todėl, kad konservatorių vyriausybė vykdė kursą, kurio tikslas — įtraukti Japoniją į JAV branduolinę strategiją.

D. ORTEGOS KALBA

Centrinėje Amerikoje didėja pavojingas įtempimas dėl JAV kaltės, kurios grubiai pažeidžia regiono tautų teises, pareiškė Nikaragvos prezidentas Ortega. Kalbėdamas spaudos konferencijoje po kelionės į Urugvajų, jis pabrėžė, kad ardoma ja Washingtono veikla prieš Nikaragvą įžūliai pažeidžiamos elementarinės valstybių santykių normos.

PAKISTANE SIAUCIA REAKCIJA

Per masinius suėmimus Pakistane už grotų uždaryti 300 judėjimo už demokratijos atkūrimą vadovai ir aktyvistai. Šis judėjimas — šalies opozicinių partijų aljansas. Kaip praneša agentūra JUNI, visiems suimtiesiems pateiktas standartinis kaltinimas "antivalstybinė veikla". Represijos ypač didelį mastą įgavo Sindo, Pendžabo ir šiaurės vakarų pasienio provincijoje, kur žvalgyba vykdė plačias operacijas prieš režimo priešininkus.

FOLKLANDO SALŲ KLAUSIMU

Argentinos užsienio reikalų ir kulto ministras Dante Kaputas paragino Didžiosios Britanijos vyriausybę stengtis, kad būtų likviduota dabartinė aklavietė dviejų valstybių santykiuose ir atnaujintas — dialogas Folklando (Malvinos) salų atėties klausimu.

Ministras pasmerkė Folklando (Malvinos) salų militarizavimą ir torių kabineto ketinimą pateisinti savo kursą, kuriuo siekiama paversiti šį salyną.

LIAUDIS PASIPIKTINUSI

Nežinomi asmenys šešiais šūviais nužudė Venezuelos Komunistų partijos CK narį, šalies darbo žmonių vieningojo centro pirmininką Emį Kroesą. Šis nusikaltimas sukėlė visuotinę venezueliečių pasipiktinimą.

Komunistai, patriotai, visi darbo žmonės, pareiškė Venezuelos Komunistų partijos generalinis sekretorius Chesus Farija, ryžtingai protestuoja ryšium su tuo, kad nužudytas žmogus, kuris visą savo gyvenimą pašventė darbininkų ir valstiečių interesų gynimui, kovai už taiką ir nacionalinę nepriklausomybę.

GRESIA KARINĖ INTERVENCIJA

Surinamo sostinėje įvyko tarptautinė konferencija "Už Lotynų Amerikos ir Karibų baseino nacionalinį suverenumą ir socialinį ekonominį vystymąsi".

Konferencijoje buvo pabrėžta, jog šiuo metu imperializmo jėgos, pirmiausia Jungtinės Valstijos, sustiprino savo intervencionalistinę veiklą regione, pavertė jį kontrrevoliucinio kišimosi objektu. Daugeiui Karibų šalių gresia tiesioginė karinė intervencija.

— Nikaragvoje tūkstančiai motinų nutarė siųsti JAV kongresui laiškus, prašančius, kad prez. Reaganas liautųsi rėmęs vadinamus contras, kariaujančius prieš teisėtą Nikaragvos sandinistų vyriausybę.

Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

Penkeri metai Vakarų Vokietijos "Žaliųjų" partijai

Praėjo penkeri metai, kai grupė Vakarų Vokietijos sąjungų ir draugijų, kovojančių už aplinkos apsaugą, susirinko į savo pirmąjį federalinį suvažiavimą. Tada Vakarų Vokietijoje buvo oficialiai įkurta dar viena — "žaliųjų" politinė partija. "Si įvairių veikėjų partija neišgyvuos nė trejų metų", "vargu ar rinkėjai panorės atiduoti balsus už šį barzdočių sambūrį", — 1980 metais rašė Vakarų Vokietijos buržuazinė spauda.

Tačiau tolimesni įvykiai liudija kitką. Dabar "žalieji" yra tarp pagrindinių šalies politinių jėgų. Paskutiniaisiais duomenimis, šiai partijai priklauso apie 35 tūkstančiai narių. Tačiau šis palyginti nedidelis skaičius neatspindi tikrosios padėties, nes "žaliuosius" palaiko nemažai šalies gyventojų. Štai per 1983 metų kovo mėnesį vykusius bundetago rinkimus partijos kandidatai gavo 5,6 proc. balsų. Faktas, kad už "žaliuosius" balsavo 2,16 milijono rinkėjų, šalyje buvo įvertintas kaip sensacija. Dabar šiai partijai bundetage atstovauja 27 deputatai.

Visų pirma platieji gyventojų sluoksniai, ypač jaunimas, nepatenkinti ankstesnių ir dabartinės valdančiosios Bonos koalicijos — LDS/SKS-LDP socialine, ekonomine ir ekologine politika. Atėjus į valdžią dabartinei koalicijai, susidarė labai palankios galimybės "žaliųjų" politinei karjerai. Kaip pažymi Vakarų Vokietijos spauda, sudėtinga ekonominė ir socialinė šalies situacija akivaizdžiai griauja KDS/SKS-LDP ikininkinių pažadų sistemą. Nedarbas apima vis

daugiau gyventojų. Milijonai žmonių įpuolę į "naująjį skurdą". Vietoj žadėtojo "moralinio atsinaujinimo" šalį kaip kalnų griūtis užgriuvo skandalai. Išaiškėjo, kad daugelio politinių partijų veikėjai ir kai kurie Bonos vadovai ėmė kyšius arba, kitaip sakant, buvo papirkti.

Tokioje situacijoje "žalieji" sėkmingai vysto opozicinę veiklą. "Žalieji" ne kartą pareiškė, kad šiuo metu pagrindinis jų uždavinys — kovoti už Vakarų Vokietijos demilitarizavimą, už demokratišką respubliką, už Vakarų Vokietiją, kurioje švarus oras, sveikas miškas, skaidrus vanduo ir derlinga žemė, už respubliką, kurioje visi turi lygias teises, kurioje vokiečiai ir užsieniečiai gali dirbti kartu.

"Žaliųjų" partija populiarėja, nors nuo pat gyvavimo pradžios jai labai trukdo organizaciniai nesklandumai. Reikalingas tas, kad partijos priešakyje — trys pirmininkai ir jų pozicijos vienu, ar kitu klausimu dažnai skiriasi. Parlamentinėje veikloje partija vadovaujasi vadinauoju rotacijos principu — partijos atstovai parlamente yra ne nuolatiniai, o keičiasi eilės tvarka. Tai taip pat jų veiklą ne visur nuoseklia.

"Žaliųjų" partija, kuriai sukako penkeri metai, yra dar galutinai nesuformavusi politinę organizaciją. Jos vidaus grupės — ekologinė, anarchistinė ir kitos dažnai konfliktuoja. Krinta į akis ir partijos programos nevienalytiškumas. Šioms problemoms pašalinti "žalieji" ketina sušaukti kelis specialius suvažiavimus.

V. Rachlevičius

TAIBŪTINA ŽINOTI

KAIP NUVEŽTI DOVANU LIETUVOJE GYVENANTIEMS

Beveik kiekvienas tautietis, gyvenantis užsienyje, dažnai prisimena savo gimines ir draugus Tarybų Lietuvoje. Tie, kurie ruošiasi atvykti į Vilnių, visada galvoja: kokių dovanų atvežti savo giminėms ir draugams, kad jie džiaugtųsi jų atvykimu ir būtų laimingesni juos sutikę.

Daug kartų Vilniaus aerouoste stebėjau atvykusius tautiečius ir juos sutinkančius gimines bei pažįstamus. Su pastaraisiais ne kartą kalbėjau, žiūrėjau į jų iš laimės spindinčias akis, kad atvyksta mieili, toli gyvenantys giminaičiai. Visas jų rūpestis — kaip reikės priimti tuos mielus svečius, kuo juos pavaišinti, pradžiuginti. Kaip pas mus Lietuvoje priprasta, visi sutinkantieji svečius, neša krūvas gėlių, kurių švelnus grožis išreiškia dideli džiaugsmą, atvykus svečiui.

Atvykstantieji tautiečiai, norėdami atsilyginti už nuoširdumą ir priėmimą, savo lagaminuose prisikrauna įvairiausių rūbų, batų, įvairių buitinių reikmenų, kurių, jų manymu, nėra "vargingoje" Tarybų Lietuvoje. Ne kartą stebėjau ir tuos, vadinamus "varginus" Tarybų Lietuvoje gyvenančius tautiečių giminaičius, apdovanotus atvežtais lagaminuose suvenyrais. Žinoma, jie nuoširdžiai dėkojo už tas dovanas, o po to, nuoširdžiai šypsojosi, kilnodami tas dovanas. Maža to, daugeliui tautiečių, atvykstančių iš užsienio, ne kartą tenka mokėti nemažą maitą už įvežimą prekių.

Vilnius, 1985 balandžio 11 d.

t. y. dovanų. O kai kurias dovanas, net sulaiko muitinėje, neleidžiamos kelių, o kartais net keliolikos tų dovanų komplektų įvežti. Mat, kiekvienos valstybės, (ne tik Tarybų Sąjungos) įstatymai riboja įvežimą daiktų, kurie toje valstybėje gaminami masiškai, arba kurie gali tapti spekuliacijos objektu.

Pasikalbėjus su atvažiavusiu iš užsienio tautiečių apdovanotais giminėmis, dažniausia nenoriai, bet labai taikliai jie pareiškia: ir kam man tie lietsargiai, marškinėliai su užrašu "Marlboro", užsienietiški, bet man perdideli, ar permaži rūbai, suknelės, skarelės ir t. t. O, kad nupirktų man tikrai reikalingą daiktą, kurį aš išsirikčiau krautuveje, kurioje gausybė įvairių prekių, tai bent turėčiau dovaną: kilimą, džinsus, magnetofoną, televizorių, automašinai padangas, o gal ir automašiną.

Tie pasikalbėjimai mane ir priverstė patarti Jums, gerbiami tautiečiai: nevežkite įvairių, jeigu taip galima pasakyti, buitinių niekalų savo lagaminuose. Jų užtenka pas mus. Giminėms dovanokite tą, kas jiems reikalinga. Nusiveskite juos į krautuvę Vilniuje, pasakykite jiems už kiek dolerių, markių ar rublių gali nusipirkti Jūsų dovaną, ir jie pasirinks tą, ko jiems reikia. Pasirinks, ir bus nuoširdžiai dėkingi. O jūs, gerbiami tautiečiai, paimkite už apmokėtas tas dovanas krautuvės čekį, kad grįžtant galėtumėte muitinėje parodyti, kur išleidote įvežtus pinigus.

Kam revanšistams prireikė Heso?

Dabar JAV lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų laikraščiai įvairiais būdais bando apginti nuo teisėto atpildo dar gyvus esančius karinius nusikaltėlius. Retkarčiais pasirodo ir graudenantys kvietimai pasigallėti kalėjime sėdintį karinio nusikaltėlio Rudolfo Heso. Jo kaltinimas, anot Čikagos klerikalų laikraščio, yra „barbariškas viduramžių aktas“.

Aktyviai Hesą gina ir įvairaus plauko revanšistai, ypač Vakarų Vokietijoje. Ten dabar jau veikia net „Heso gynimo komitetas“. Bando Hesą išteisinti ir įvairios Vakarų radijo stotys.

Tačiau pažvelkime trumpai į istoriją. 1933 metais Hitleris savo uoliam parankinui Hesai suteikė didžiulę valdžią. Jis skiriamas nacionalistų partijos pirmininko (flurerio) pavaduotoju. Hesas vadovauja ir hitlerininkų penktajai kolonai užsienyje. Jo bei kitų nacistų vadeivų politinės inspiruojami, tuomet kėlė galvas hitleriniai galvalai ir Klaipėdoje bei jos krašte. To pasekmė — hitlerinė Vokietija 1929 metais Klaipėdą atplėšė nuo Lietuvos.

1935 metais Hesas vienas pirmųjų pasirašė antihumanistų bei antisemitinių įstatymus, kuriuos pradėjus įgyvendinti, buvo sunaikinta milijonai nekaltų žmonių. Iš pradžių Vokietijoje, o vėliau ir hitlerininkų okupuotose kraštuose. Tarp jų ir keli šimtai tūkstančių — Lietuvoje. Prisiminkime kad ir Panevėžius, Kauno IX fortą, kitas masinių žudynių vietas.

Įvairaus plauko revanšistai nori įteigti, jog fašistinių galvažudžių padaryti nusikaltimai nėra jau tokie svarbūs, nusikaltimai padaryti seniai, ir todėl tokių, kaip R. Hesas, reikia pasigallėti. Jie šneka prisidengę humanizmo bei teisėtumo vardu. Šios visiems bran-

glos sąvokos — tik priedanga. Tikrasis revanšistų tikslas yra aiškus — reabilituoti patį fašizmą. Kai 1945 metų gegužės 8-ąją feldmaršalas Keitelis pasirašė hitlerinės Vokietijos kapituliacijos aktą, žlugo tik fašistinė valstybė. Tačiau šis feldmaršalo parašas nepaniekino mūsų planetos fašizmo ideologijos. Fašizmas, deja, išliko iki mūsų dienų įvairių formų, vienu ar kitu atviras, kitu užsimaskavęs.

Istorija rodo, kad imperalistiniai sluoksniai, buržuazija griebiasi fašistinių valdymo metodų, kai prasideda parlamentinės santvarkos krizė, kai valdantieji sluoksniai, gelbėdami buržuazinės klasės interesus, imasi terorizmo prieš demokratines jėgas. Tada ir pasirodo flureriai, panašūs į Hitlerį. Tada ir atsiranda diktatoriai, panašūs į Pinočeta.

Todėl daugelyje Vakarų šalių, kuriose valdžią turi buržuazija, leidžiama plėtoti neofašizmą. Todėl, pavyzdžiui, Vakarų Vokietijoje leidžiama veikti revanšistiniams galvalams. Į jų suelgas atsilanko valstybės vadovai, dauginami senieji reichs žemėlapiai, kuriuose ir mūsų Klaipėda pavadinta vokišku Memelio vardu.

Vytautas VYTARAS

tautiečius, kad pagal mūsų įstatymus, dovanoti užsienio valiuta (pinigus), atvežta į Tarybų Lietuvą jos piliečiams draudžiama. Todėl jeigu tautietis, vietoje daiktinės dovanos, nori padovanoti savo giminei pinigų, jis turi savo užsienio pinigus iškeisti banke Vilniuje į rublius ir tuos rublius tada dovanoti kam tik nori.

Kiekvienas užsienio pilietis, atvykęs į Tarybų Sąjungą, muitinėje turi raštiškai, vadinamoje muitinės deklaracijoje, nurodyti kiek, kokios užsienio valiutos atsivežė, o išvykdamas iš Tarybų Sąjungos, muitinei pateikti tarybinio banko dokumentą apie tų pinigų iškeitimą į rublius.

Apie tai aš informuoju tautiečius todėl, kad yra buvę atsitikimų, kada tautietis, atvykęs į Tarybų Sąjungą, į muitinės deklaraciją neįrašė pinigų, įteiktų jam jo pažįstamam, kad jis tuos pinigus perduotų tų pažįstamų giminėms, aiškina, kad tie pinigai ne jo. Tokiais atvejais užsienio valiuta gali būti muitinėje konfiskuota, kaip nelegaliai įvežama. Šito nebūtų, jeigu tautietis į muitinės deklaraciją būtų įrašęs visus vežamus pinigus. Kiekvienas tautietis, atvykdamas į Lietuvą, gali atsivežti užsienio valiutos tiek, kiek tik jis nori, bet ją privalo būtinai užregistruoti muitinėje, įvažiavęs į Tarybų Sąjungą. Ir išvykdamas iš jos, muitinei pateikti atitinkamus dokumentus, apie jos panaudojimą.

P. Petronis

Vatikanas priskiria save prie kapitalizmo šalininkų

Vatikano dokumentas, kukliai vadinamas "Instrukcija kai kuriais išlaisvinimo teologijos aspektais", sukėlė didelį sąmyšį. Prasidėjo diskusijos: vieni dokumentą giria, kiti ryžtingai smerkia.

Sunku tikėtis, kad ši instrukcija padės sušvelninti pasaulio krizę. Sunku numanyti, kokių rezultatų duos instrukcijai šventajai kongregacijai sprendžiant tokias problemas, kaip nedarbas ir neraštingumas. Viena nekelia abejonių: atgyveno tezė, kad bažnyčia stovi aukščiau pasaulio susiskirstymo į įvairias visuomenines politines formacijas.

Dokumente minimi tokie kapitalizmui būdingi bruožai, kaip išnaudojimas, socialinis neteisingumas, sprepas, neokolonizmas. Kartu instrukcija įrodinėja: katalikų bažnyčios vadovybė teigiamai vertina faktą, kad bažnyčią užvaldė turtinųjų klasės. Šventoji kongregacija mato, kad bažnyčioje hierarchijos ryšiai su kapitalizmo pagrindinėmis jėgomis menkina ją "dievo žmonių" akse, todėl ji griebsi inkvizicijos metodu.

Instrukcijos tikslas — užkirsti kelią marksizmo skverbimuisi. Kongregacija kategoriškai pasmerkė marksizmą, praėjus penkeriems metams nuo to laiko, kai Vatikano oficialiojo organo "Osservatore romano" puslapiuose buvo deramai įvertinta marksizmo ideologija. Akivaizdus ir tiksliai suformuluotas instrukcijos tikslas — atakuoti socializmą kuriančias šalis.

Sios šalys bus priverstos atsižvelgti į tai, kad Vatikanas vienašališkai užbaigė savo istorijos skyrių, kuris nuo Jono XXIII laikų buvo vadinamas "Rytų politika". Jonas XXIII ir Paulius VI pasisakė už dialogą ir santarvę. Jų pontifikato metais neketinta vartoti posakių iš karingojo antikomunizmo žodyno. Instrukcijos tonas primena postringavimus R. Reagano, pavadinusio Tarybų šalį "blogio imperija". Čia aiškus ketinimas psichologiškai apdoroti Amerikos piliečius, kad jie būtų paklusnūs karinio-pramoninio komplekso atstovams. Negalima nepripažinti ir to, kad JAV ruošimasis intervencijai prieš Centrinės Amerikos tautas buvo suderintas su Vatikano žingsniais. Ir jei JAV ginkluota intervencija įvyks, Vatikanas už tai bus moraliskai atsakingas.

Vatikano "kryžiaus žygis" prieš komunizmą gali turėti neigiamų politinių pasekmių. Reikia žiūrėti realiai. "Kryžiaus žygį" prieš komunizmą Vatikanas paskelbė tada, kai VFR revanšistinių jėgų antilenkiškos intencijos imtos dangstyti antikomunistiniais šūkiais. Dar daugiau, — o tai ypač svarbu amerikietiškojo hegemonizmo ir vokiškojo revanšizmo strategams — antisocialistiniai Lenkijos elementai pasiryžę remti "kryžiaus žygį" prieš komunizmą.

Tiesiog neįkainojama parama, kurią instrukcijos pavidalu gavo VFR revanšistai. Antikomunizmas, kurį pateisina aukštoji bažnyčios hierarchija, turi maskuoti antilenkiškas tendencijas. Nuolat dangstyti tikruosius planus tebėra būtina, nors pati bažnyčia kuria antikomunizmo placdarmą iš pačių lenkų, kad iš Lenkijos būtų galima suduoti smūgį lenkų nacionaliniams interesams. To siekia vadinamoji "krikščioniškoji tautų išsivadavimo tarnyba", veikianti VFR, kuriai vadovauja kunigas Bliachnickis.

Mūsų interesams ypač kenkia vadinamieji "neapykantos seansai" bažnyčiose. Tie, kurie patiki sakyklą politiniams antikomunistinė agitaacijai, kurie paverčia bažnyčią politine tribūna, nesuvokia, ką daro. Kongregacijos instrukcija nuodėmių atleidimą jiems duos kaip "kryžiaus žygio" prieš komunizmą dalyviams.

Instrukcija kelia daug klausimų ir verčia daryti bažnyčiai toli gražu nepalankias išvadas. Mat dokumente išdėstyta pozicija yra reakcinė, konservatyvi, antikomunistinė. Šis dokumentas — tai savotiškas įrodymas, kad bažnyčia atsirišo nuo jo dirginančių pasaulietinių problemų. Jis taip pat liudija, kad tikrovė Vatikanui kelia baime, kad nėra tiek pasaulyje vykstančių socialinių reiškinių tikslios teologinės interpretacijos, tiek ir šių problemų alternatyvių sprendimų.

Dauguma instrukcijos "argumentų" pasiskolinta iš trečiojo dešimtmečio antikomunistų žodyno ar iš dabartinių sovietologų. Tai sąmoningai sufabrikotas "marksistinių sąvokų" rinkinys, nieko bendro neturintis su mūsų tikrovės marksistiniu aiškinimu, siekias sąmoningai iškreipti marksizmą.

Kadangi neįtikėtina, jog dokumento autoriai nežinotų pagrindinių marksizmo teiginių, darytina vienintelė išvada: tai sąmoninga manipuliacija, kurią galima paaiškinti tik bažnyčios bejėgiškumu prieš marksistinę visuomenės gyvenimo analizę, prieš marksizmo socialinių pertvarkymų efektyvumą, prieš realią, o ne utopišką socialinio teisingumo ir lygybės visuomenę. Bažnyčios hierarchija, rūpindamasi savais interesais, kartu patvirtina klasių kovos dėsno universalumą, o ne utopiškumą.

Dokumento paūgaioje bažnyčia remiasi argumentais, kurie išpopuliarėjo Jono Pauliaus II laikais.

Tradicinio antikomunizmo dvasia, kuria persunktas visas dokumentas, rodo, jog šiandien katalikų bažnyčia vėl ryžosi priminti pasauliui visa, ką anksčiau yra skelbusi šioje srityje. Be to, lyg pasityčiojimas skamba bet kokios prievartos smerkimas. Būtent šis dokumentas liudija bažnyčios prievartą Lotynų Amerikos dvasininkams ir katalikams, socializmo šalininkams. Dokumente nutylima kapitalistinė tikrovė, bažnyčia atvirai save priskiria prie kapitalizmo šalininkų. Kartu dokumentas nukreiptas prieš gyventojus tų pasaulio rajonų, kur viešpatauja skurdas, išnaudojimas, prieš visas pažangiasias jėgas.

Bažnyčios antikomunistinė pozicija turbūt "neleis" jai pastebėti milžiniškos bangos protesto, kuri sukėlė šis dokumentas. Savo pastabas pateikė ne tik pasauliečiai katalikai, bet ir daugelis teologų.

Vatikano leidžiami dokumentai, direktyvos ir ganytojiški laišakai dabarties pasaulio raidai neturi jokios įtakos.

"Argumenty", Varšuva

— Sveikatos reikalų tyrinėjimo nacionalinio centro pareigūnas Marc Berk sako, tiksliai pasakyti, koks Amerikoje darbo žmonių gyvenimo lygis, dabar yra sunku, bet jis daug žemesnis negu buvo 1977 metais.

Kur trumpa, ten trūksta

Pabaltijo reakcinės emigracijos žurnalo "Acta Baltica" tome įdėta Vytauto Vardžio studija apie žmogaus teisių padėtį tarybiniame Pabaltijyje. Iš studijos sužinome, kad "marksistinė-lenininė sovietų sistema siekia tautiškumą galutinai sunaikinti." Tautiškumui nykstant, regis, ir tauta turėtų nykti, o kodėl šitaip nėra, V. Vardys nepaaiškina. Vakaruose įprasta piršti grubias antitarybines klastotes nesigilinant į turinį, ignoruojant akivaizdžius faktus. Kaip tik dėl šitos priežasties ir V. Vardys dažnai prasilenkia su elementaria logika. Štai visiškai neseniai kitame savo opuse jis tvirtino, kad "kapitalistiniai kolonistai nepripažino užimtų kraštų žmonėms lygybės. sąmoningai nedavė švietimo, sulaukė tų kraštų industrializaciją", o Tarybų Sąjungoje "visa tai ne tik pripažįstama, bet dargi skatinama". Keistas, pasirodo, tas tarybinis "kolonializmas", bei "tautiškumo naikinimas", kaip tvirtina "Acta Baltica" žurnale V. Vardys... Ponui turėtų būti žinoma, kad lietuvių lyginamasis svoris Lietuvos gyventojų tarpe praktiškai nekinta jau daug metų (1959 m. — 79,3 proc., 1970 m. — 80,1 proc., 1979 m. — 80,0 proc.). Žinoma, lietuvių tautai ir kultūrai palankių faktų yra daug, tačiau ne faktų šiandien reikia išsivijos reakcionieriams ir įvairiems "sovietologams". Iš tikrųjų už skambių frazių dažnai slypi siauri klasiniai interesai. To kartais neneigia ir buržuazinės emigracijos ideologai. Štai A. Maceina kelia klausimą taip: "Ar nėra pagrindo bėgti, kad lietu-

vių tauta išliks, tiesa, lietuviška, bet taps komunistiška?" Ir nuoga-stauja: "Net susidaro įspūdis, kad daugeliui esą vistiek, ar lietuvis taps komunistas, svarbu tik, kad jis liktų lietuvis".

Tokie samprotavimai rodo, kad reakcininkams rūpi ne tiek nacionaliniai lietuvių tautos interesai, ne tas dažnai mistifikuojamas "tautiškumas", kiek kova su komunizmu ir kapitalistinės santvarkos gynimas. Taip pat ir V. Vardys daugiausia susirūpinęs, kad marksistinė-lenininė ideologija, pažangios idėjos vis labiau prigyja lietuvių tautos sąmonėje.

Jeigu jau kalbėti apie "tautiškumo nykimą", tai čia pirmiausia būtina atsigręžti į Ameriką, kur nacionalinėms mažumoms tikrai nėra kuo džiaugtis, kur šį tą savito pavyksta išsaugoti geriausiu atveju. Dažniausiai nacionalinės mažumos čia tampa prievartinės asimiliacijos politikos aukomis. Ir kaip tik Amerikoje šis procesas atvedė prie to, kad miestuose atsirado getai ir nacionalinės bendruomenės, kovojančios kaip tik dėl savo tautiškumo išsaugojimo. Vargu, ar atsirast bent vienas išsivijoje sveikai mąstantis žmogus, kuris galėtų tvirtinti išvengus amerikizacijos lietuvių išsiviją, kuri nustausta vis labiau, o išsiviskasis jaunimas sugraibo jau tik kas kelintas žodis lietuviškai arba visiškai nemoka savo protėvių kalbos. Tokie faktai, tokia istorinė tiesa apie lietuviškus "tautiškumo" reikalus, kurių atkakliai nepastebi ponas V. Vardys.

Jonas Sakinis

SVEIKATOS KAMPELIS

SUNKU SĄNARIAMS

Vidutinio ir vyresnio amžiaus žmonės dažnai skundžiasi įvairiais skausmais klubuose, keliuose, čiurnose ir kituose sąnariuose. Skausmas suaktyvėja po sunkesnio sąnario apkrovimo, jo sutrenkimo, prieš oro permainas ir pan. Kartais toks sąnarys ji lankstant braška, patinsta, truputį parausta arba lyg sustingsta.

Ši liga gana plačiai paplitusi ir vadinama osteoartritoze ar osteochondroze. Dažniausiai ja serga ilgai dirbę sunkų, varginantį fizinį darbą šaltoje ar drėgnoje aplinkoje, po sąnario traumos, jaunystėje persirgęs kaulų ir sąnarių ligos, dėl gimtųjų skeleto anomalijų ir daugelio kitų priežasčių.

Svarbiausia, kad du trečdaliai žmonių (ypač moterų), kurios skundžiasi sąnarių skausmais, būna aptukusios. Čia priežastis paprasta. Papildomas svoris spaudžia sąnarius, kremzles, jų raiščius bei stuburo slankstelius. Kaip pavyzdį galima paminėti kelio sąnarį, atsiremiantį į meniskus, kurių plotas 14,5 kvadratinio centimetro. Jeigu žmogus sveria 60—70 kg. kiekvieną menisko centimetrą spaudžia 4—4,5 kg, o jei sveria 100 ir daugiau kilogramų, tai ir spaudimas atitinkamai padidėja iki 6—8 kg. kiekvienam kvadratiniam centimetrui. Suprantama, papildomas svoris neigiamai veikia kraujo bei limfos apytaką, tai sąnario mityba irgi pablogėja. Išvada aiški: nutukę 4-5 kartus dažniau serga įvairiomis sąnarių ligomis: jų paviršiaus įtrūkimais, druskų susikaupimu, kaulo išaugomis, kurios, liedsamos nervus, sukelia skausmą, žaloja minkš-

tuosius audinius, kremzles bei raiščius.

Jeigu pradžioje tik po didesnio sąnario apkrovimo jaučiamas skausmas, tai ilgainiui, ligai progresuojant, skausmas didėja, sąnarys tampa lyg sukaustytas, sustingęs. Tokiam žmogui sunku vakščioti, kopti laiptais ar į kalną, įlipti į autobusą ir pan.

Nutukimas apsunkina ne tik sąnarius, bet veikia ir širdį; 6—9 metais sutrumpina amžių. Įrodyta, kad 95 proc. žmonių nutunka persivalgydami ir mažai judėdami, ypač vaikystėje. Tėvai privalėtų rodyti pavyzdį savo vaikams. Siūloma valgyti dažniau, bet mažesnis porcijomis ir nelabai kaloringą maistą. Nevartoti alkoholio, aštrių prieskonių, riboti druskos kiekį. Valgyti daugiau daržovių, vaisių, pieno produktų, žuvies, kiaušinių. Per parą skysčių sunaudoti ne daugiau kaip 1,5 litro. Vengti riebaus maisto, miltinių valgių, šokolado, ledų. Paskutinį kartą siūloma ne per sočiai pavalgyti iki 19—20 val., t. y. 2,5—3 val. prieš miegą.

Atsiranda lyg užburtas ratas: dėl sąnario skausmo stengiamasi riboti judesius, o tai dar labiau tukina ir kenkia sąnariui.

Sios ligos gydymas yra individualus, jį gali paskirti tik gydytojas. Nepakluskite jokiems kaimynėms patarimams ir nevartokite aviacinio benzino, žibalo, acto, juodųjų ridikų, tulžies ir panašių kompresų... Toks "gydymas" gali pažeisti sąnario odą.

Gyd. S. Valiulis
Vilnius, 1985 balandžio 11 d.

KULTŪRINIS gyvenimas

“Vagos” sąskaitoje — daugiau kaip 11 tūkstančių knygų

Siemet Lietuvos leidykla “Vaga” pradeda penktąjį savo gyvavimo dešimtmetį. Keturiasdešimt metų — pats jėgų ir brandos amžius. Taip ir “Vaga” — per tą laiką ji išleido daugiau kaip 11 tūkstančių knygų, kurių bendras tiražas apie 185 milijonus egzempliorių.

Nūdienos akimis žiūrint, kukliai atrodo 1945 metais išleisti lietuvių proletarinio poeto J. Janonio “Raštai”. Bet kaip tik ši knyga buvo pirmasis leidyklos leidinys. 1945 m. sausio mėnesį Lietuvos Komunistų partijos ir vyriausybės rūpesčiu buvo įsteigta atskira grožinės literatūros leidykla.

Lietuvių tarybinė knygų leidyba prasidėjo ne tuščioje vietoje, kaip ir socialistinė tautos kultūra prasidėjo ne nuo abėcėlės kūrimo. Pirmieji valstybinės grožinės literatūros leidyklos leidiniai — pilniausi iki tol K. Donelaičio ir J. Janonio Raštų leidimai kaip sykių ir simbolizuoja šimtmečiais puoselėtų lietuviškos knygos ir pirmiausia pažangiųjų bei revoliucinių lietuvių kultūros tracičių perimamumą ir tęstinumą.

Prieš trejetą metų buvo išleista dešimttūkstantoji “Vagos” knyga. Ja tapo įdomus ir reikšmingas leidinys — “Stasys Krasauskas”, savotiškas leidybinis paminklas įžymiam lietuvių grafikui.

Per keturis dešimtmečius keitėsi ne tik knygų išorė. Augo leidybos mastai. Palyginkime: 1945 m. grožinės literatūros leidykla išleido 36 pavadinimų knygų bendru 283 tūkstančių egzempliorių tiražu, 1950 m. — 1253 knygas 1 milijono 894 tūkstančių tiražu, 1980 m. — 340 knygų 7 milijonų 114 tūkstančių tiražu.

“Vagos” leidyklos direktorius A. Pekeliūnas pasakoja:

“Džiugina ne tik augimo tempai. Tie tūkstančiai išleistų grožinės literatūros, kritikos, dailės ir muzikos leidinių tapo lietuvių tarybinės kultūros savastimi, neišsejamu dvasiniu turtu. Knyga aktyviai dalyvauja tautų kultūrų turėjimo bei suartėjimo procese, stiprina socialistinį internacionalizmą ir tarybinį patriotizmą. Tokia kilni misija lietuvių tarybinė knyga išsikovojo ne iš karto. Tokia ją padarė

rašytojų, vertėjų, dailininkų, kompozitorių, leidėjų, poligrafininkų, knygų prekybininkų nuolatinis kruopštus, sąžiningas, tikrai pasiaukojamas darbas, socializmo laikais pasiektas visuotinis žmonių raštingumas, materialinė žmonių gerovė, nuolatinis Komunistų partijos ir tarybinės vyriausybės dėmesys meninei kūrybai apskritai ir knygų leidybai skyrium imant.

Didžiausias artimiausių metų rūpestis — 120 tomų “Pasaulinės literatūros biblioteka”. Baigiami paskutiniai pasirengimo darbai, kolektyvai aptarta šios unikalios serijos struktūros, tematikos, apipavidalinimo bei kitos problemos.

Stengiamasi plėsti vertimus iš originalo. Galime didžiulius, kad be pažodinių vertimų verčiama jau iš 12 TSRS tautų ir 22 užsienio kalbų.

Kaip teisėtas knygos kūrėjas leidybos darbe, kaip žinia, dalyvauja ir dailininkas. Šiandien mūsų leidyklai talkininkauja apie 130 dailininkų. Daugelis meniškai apipavidalintų “Vagos” knygų susilaukė aukšto įvertinimo sąjunginiuose ir tarptautiniuose knygų meno konkursuose. Tik per paskutiniuosius 25 metus sąjunginiuose konkursuose diplomais apdovanotos 146 mūsų knygos, tarptautiniuose — 11. “Vaga” didžiuojasi, kad jos kūrybinėje biografijoje yra kūrinių, kurie pelnė aukščiausius šalies ir respublikos įvertinimus. S. Krasausko grafikos kūrinių ciklas “Amžinai gyvi” 1976 metais pelnė TSRS valstybinę premiją. Lenino premija buvo pažymėti E. Mieželaičio “Žmogus”, ir J. Avyžiaus “Sodybų tuštėjimo metas”.

Leisdamas literatūrinį palikimą bei pripažintų vyresniosios kartos meistrų kūrybą “Vaga” stengiasi būti dėmesinga ir jauniems, pradedantiems autoriams. Mūsų leidykla kasmet išleidžia po devynias ar dešimt pirmųjų knygų. Beveik pusę visų dailininkų, apipavidalinčių “Vagos” knygas, sudaro jaunieji grafikai.

“Vagos” leidyklos kolektyvas pasiryžęs ir ateityje pateikti Tarybų Lietuvos skaitytojams naujų, vertingų leidinių.” E. J.

Lietuvos kultūrinėje padangėje

TOLIAU — F. CINZAS,
J. KĖKŠTAS...

Praeitais metais Vilniuje išėjo dvi išėivijos autorių grožinės literatūros knygos: vasarą pasirodė Stasio Santvaro “Lyrika”, kurią iliustravo taip pat išėivijoje gyvenantis dailininkas Vytautas Kazys Jonynas, ir jau žiemą — Juliaus Kaupo “Daktaras Kripštukas pragare”. Jas išleido “Vagos” leidykla, o sudarė V. Kazakevičius. (Straipsnių apie rašytojų kūrybą autoriai atitinkamai V. Kubilius ir B. Raštuotis).

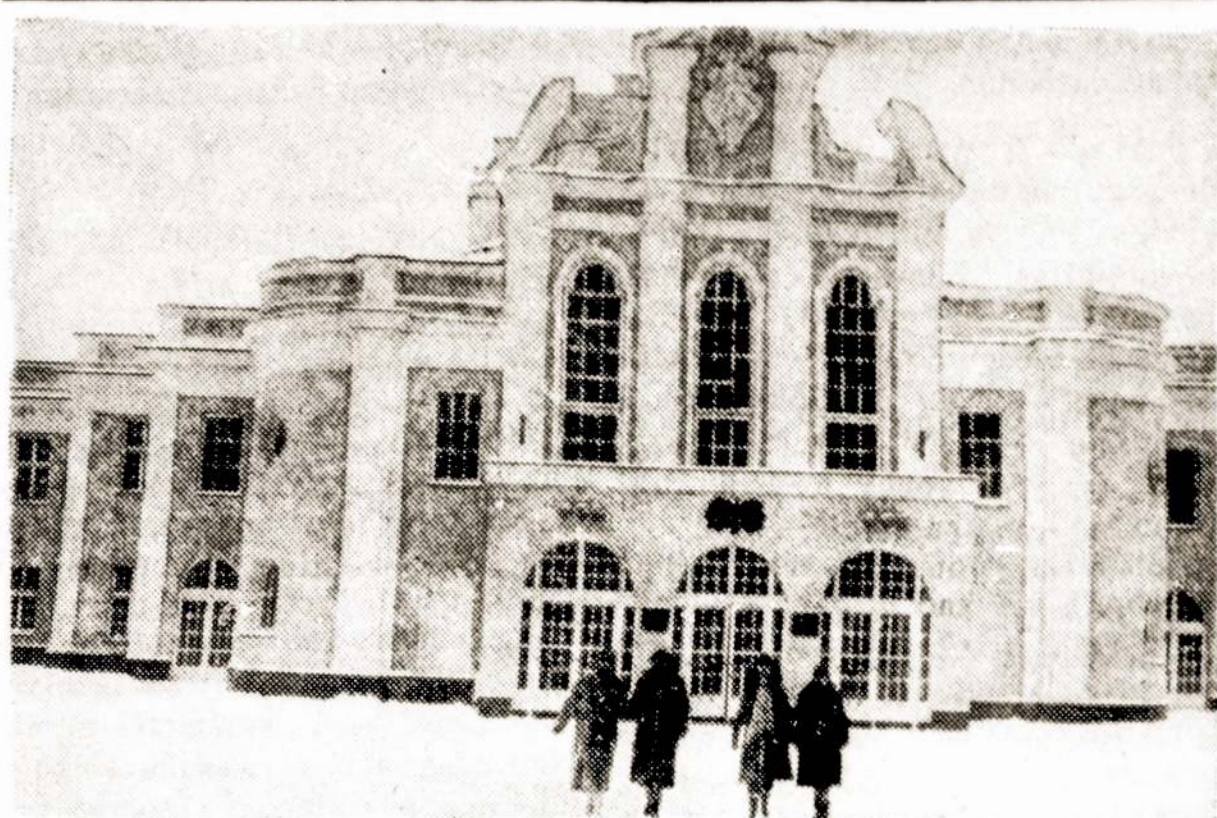
Kas toliau? Kaip skelbia “Vagos” leidyklos planas, turėtų vaikams išeiti Antano Giedraus pasakos. Bet tai nėra grynai išėiviška kūryba, nors autorius nemaža rašė ir gyvendamas svetur, JAV.

Grynai emigracinei kūrybai atstovaus vienoje knygoje leidžiami F. Cinzo romanai — “Raudonojo arklio vasara” ir “Trys liūdesio dienos” (Chicagoje išleista pavadinimu “Mona”). Nors jie žadami skaitytojui pateikti 1986 m., tačiau

rankraščiai jau iškeliavo į spaustu- vę. Prie jų dar padirbėjo autorius, viešėdamas praeitą vasarą Lietuvoje. Pernai išleides Amerikoje dar vieną romaną (“Svento Petro šūny- nas”), beje, sutiktą Chicagoje su nepasitenkinimu, ką ypač paliudijo “Draugo” recenzija, šis Belgijoje gyvenantis lietuvių rašytojas toliau rašo apsakymus, kuriuos siūlo “Va- gai”.

Paruoštas spaudai ir Lenkijoje mirusio Juozo Kėkšto-Adomavičiaus raštų rinkinys. Jį sudarė poeto literatūrinės ir revoliucinės veiklos pilsudskininkų okupuotame Vilniuje draugas Jonas Čekys, buvęs ilgametis “Vagos” leidyklos direktorius, šiuo metu dirbantis LTSR kultūros ministerijoje. Knygos redakcinę komisiją sudaro V. Kazakevičius, V. Kubilius, M. Martinaitis, V. Reimeris.

Leidykla turi ir Bostone gyvenančio Antano Gustaičio jumoristi- nės-satyrinės poezijos rinktinę, ku- ria, suderinęs su autoriumi, sudarė V. Kazakevičius.

Atjaunėjo Kauno muzikinio teatro rūmai, pastatyti dar praėjusio šimtmečio pabaigoje. Paskutinį kartą jie buvo atnaujinti ir išplėsti prieš pusę šimtmečio pagal žinomo architekto V. Landzbergio — Žemkalnio projektą. Dabartiniai architektai išsaugojo ir rūmų fasado, ir salės išvaizdą. Sumoderninta scena. Požemiuose įrengtas erdvus foje, patalpos visoms techninėms tarnyboms, rūbinės. Teatrą papuošė dailininkų sukurtos tapybos drobės, skulptūros, keramikos darbai, grafikos lakštai.

Nuotraukoje: Rekonstruoti teatro rūmai.

K. Jurelės nuotrauka

Lietuviška kvarteto muzika

Reikšmingu įvykiu Tarybų Lietu- vos muzikiniame gyvenime tapo lietuvių tarybinės kvarteto muzi- kos koncertų ciklas, kurį Valstybi- nėje filharmonijoje surengė tarp- tautinio Lježo konkurso, Lietuvos TSR valstybinės ir Lietuvos kom- jaunimo premijos laureatas — Vil- niaus valstybinis kvartetas.

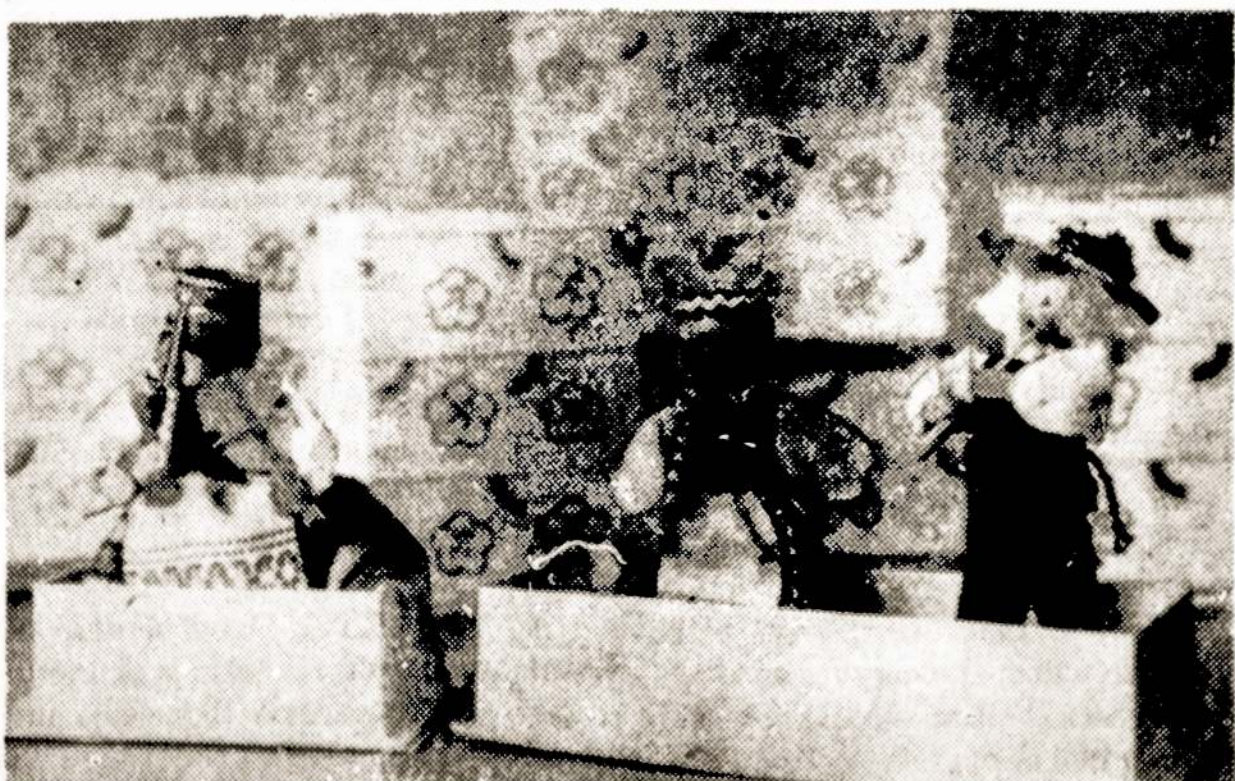
Per penkis vakarus buvo atlikti reikšmingiausi 28 autorių kūri- niai — pradedant vienais pirmųjų lietuviškos kvartetinės muzikos pa- vyzdžiais, sukurtais Juozo Gruo- džio, Juozo Pakalnio, Jono Nabažo, ir baigiant naujausia Juliaus Juzeliūno, Vytauto Laurušo, Broniaus Kutavičiaus ir kitų kompozitorių muzika.

Per pastaruosius kelis dešimtme- čius lietuvių kompozitoriai pateikė apie aštuoniasdešimt naujų kūri- nių, kurių didžiąją daugumą dabar atlieka Vilniaus kvartetas. Lietu- viški kvartetai yra skambėję gar- siausiose Tarybų šalies ir užsienio koncertų salėse — Italijoje ir Šve- dijoje, Austrijoje ir Meksikoje,

Kolumbijoje ir Prancūzijoje, kur gastrolių buvo išvykę Vilniaus mu- zikantai.

Kvarteto muzikos šventėje kele- tas naujų kūrinių atlikta pirmą kartą. Tai — Vytauto Montvilos kvartetas “Rankos — paukščiai”, kuriame panaudoti lietuvių liaudies dainų motyvai, Rimvydo Zigaičio pjesės. Vienas reikšmingiausių lie- tuviškų kvartetų — plačiai žinomo vokalinės muzikos kūrėjo, operos “Paklydę paukščiai” autoriaus Vy- tauto Laurušo pirmasis styginis kvartetas. Už jį kompozitoriui buvo paskirta Lietuvos TSR valstybinė premija. Šis kūrinys su dideliu pasisekimu skambėjo Lenkijoje, Vokietijos Demokratinėje Respu- blikoje, Italijoje, Švedijoje, Austri- joje, Lenkijoje labai populiarius Os- valdo Balakausko antrasis kvarte- tas, kurį griežia Šlionsko muzikan- tai. Naujas žodis lietuvių kvarteto muzikoje — Juliaus Juzeliūno ket- virtasis kvartetas “Raga ketu- riems”, parašytas senosios indų muzikos motyvais.

R. Česna

Gamybinis “Dovanos” meno verslų ir suvenyrų susivienijimas pradėjo gaminti suvenyrus įvyksiančiam XII Pasauliniam jaunimo ir studentų festivaliui.

Nuotraukoje: “Dovanos” įmonės festivaliniai suvenyrai. Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

Tas sūrio gardumas

Nuotraukoje: Sūrių gamybos meistras Daugirdas Merkys [kairėje] su bendradarbiu Gedimino Svitojaus nuotrauka

Pasvalio kraštas garsus laukų derlingumu, didelėmis ir produktyviomis galvijų bandomis. Todėl neatsitiktinai Pasvalyje ir buvo pastatyta sūrių gamykla — didžiausia Lietuvoje. Erdviuose jos cechuose — daug įvairiausių mechanizmų — pieno pasterizatorių, sūrių gamybos vonių, formų, presų. Čia taip pat gaminamas ir retesnis pieno produktas — sausos išrūgos, labai reikalingos konditerijos pramonei. Jos realizuojamos ne tik Lietuvoje, bet ir siunčiamos į kitas respublikas, užsienio šalis.

— Pastačius gamyklą, per trumpą laiką reikėjo suburti kelių šimtų žmonių kolektyvą, — pasakoja įmonės direktorius Jonas Juozapaitis. — Dirbti atvyko būrelis jaunų specialistų, baigusiu Kalvarijos maisto pramonės technikumą ir prityrę pieno pramonės darbuotojai — Bronius Gecevičius iš Vabalninko, Daugirdas Merkys iš Rokiškio. Dabar bemaž kas ketvirtas mūsų kolektyvo narys yra baigęs aukštąjį arba specialųjį vidurinį mokslą.

— Sviestą gaminti bepigu, — šypteli meistras D. Merkys. — Tą pačią dieną gali tepti ant ragaišio. O sūris mėgsta ilgus "vystyklus". Daugiau kaip du mėnesius lauki

galutinio rezultato. Ir kiekvienas gamybos procesas turi būti atliktas nepriekaištingai, laikantis nustatyto režimo, antraip broko — neišvengsi. Neveltui sūrių gamintojų tarpe yra paplitęs populiarus posakis: jei sūris verkia, tai meistras juokiasi, o jei sūris juokiasi — tai meistras ašaroja. Pastaruoju atveju taip kalbama apie nenusisėkusį sūrį...

Pasvaliečių sūriai, kurių per metus pagaminama apie tris tūkstančius tonų, gerai vertinami ne tik vietinėje, bet ir užsienio rinkoje. Jie yra pelnę aukštus apdovanojimus tarptautinėse mugėse ir parodose Jugoslavijoje, Prancūzijoje, Anglijoje, Austrijoje.

Tai didelis ir šios gamyklos kolektyvio nario, aukščiausios kategorijos sūrių meistro, TSRS Valstybinės premijos laureato Daugirdo Merkio — žinomo sūrininkų Merkių dinastijos atžalos — nuopelnas. Šį nerimastągą nuoširdų žmogų dažnai galima sutikti pas aplinkinių kaimų senolius. Tad nėra abejonės, kad neužilgo, gamyklos darbuotojams bendradarbiaujant su mokslininkais ir liaudies meistrais, ant pirkėjų stalo vėl pasirodys nauji, gardūs sūriai.

Kasmet plečia gamybą Vilniaus elektros matavimo technikos gamykla. Siemet numatyta padidinti produkcijos išleidimą 3.7 procento. Tai pasiekti leis našūs šiuolaikiniai įrenginiai, kurie dirba įmonės cechuose.

Nuotraukoje: Elektros matavimo technikos surinkimo baras.

V. Brajo nuotrauka

Senosios obelies muzikantas

Nugriaudėjo, nusirito per laukus, kalnelius pirmoji pavasario perkūnija. Nudundėjo už ką tik pradėjusių sprogti miškų. Tokia ankstyva, nelaukta ir netikėta. Dar lydekoms neršint ir žibutėms pražydu, žaliu aksomu apsiklostė panuovaliai, rūkais garuojančios daubos. Saulė aukso burbulėlių-geltonų purienų pabaliais primėtė. Na, ir prabudo, suūžė, sualsavo žemė!...

Gyvas ir senasis sodas. Ir pumpurų sukrėmusios vyšnios, ir žiemos negandas atlaikiusios slyvos, obelys dainuoja. Sakotoje kriaušėje-koncertas.

"Jurkiuk, Jurkiuk! Kinkyk, kinkyk! Paplak-paplak! — gerai ištempę ausis išskiriame pažįstamos giesmės posmą. Nejaugi tai pilkoji burtininkė, grynabalsė lakšutė išsiilgo žiedų pūgos ir paskubėjo parsikristi. Juk dar įeivos nepražydo, muselės, uodeliai nelelioją. Turėkime kantrybės! Vėl klausykimės.

Girdite — maži, maži varpeliai tilindžiuoja. "Čif-čaf-čif-čaf...". — liajasi giesmelė. Tokia pat, kaip iš eglės, augančios beržyno pakraštyje. Nesižvalgykime-neišvysime muzikanto su sniego baltumo kakta ir krūtine — tyliosios, bet nuoširdžios dainininkės musinukės. Neatskrido ir užburiančių melodijų kūrėja-pečialimda.

O kas fleitą, klevo lumzdelį pučia?.. Taip tik groti moka geltonsparnė volungė. Bet ji į mūsų kraštus sugrįžta bene paskutinė, pavasariui baigiantis. Juk neveltui sakoma: "Volungė sugrįžo, raudonas dobilas sužydo-vasara prasidėjo!"

Tai iš kur tiek balsų sode ir pakelėje, medžiuose prie svirno? Taip jau pripratome prie pirmųjų pavasario svečių, kad nekreipiame dėmesio į sugrįžusius varnėnus.

Ne kiekvienas žino, kokie giedoriai, muzikantai tie žmogaus ir sodų bičiuliai! Varnėnas niekad savo giesmėje nepritrunka kvapo ir garsų. O dažnai balsą skolinasi iš kitų paukščių. Akimirkai jis pulkiausiai pamėgdžioja putpelę ir kikilį, volungę ir devynbalsę. Užtat liaudyje šnekučiu, ulbučiu, čiauškučiu varnėnas vadinamas. Kai saulė, kai pirmoji žaluma — gieda jis užsiliedamas. Net ant kojų pasi- stiepes. Suglaudžia ir vėl išskleidžia sparnelius. Kad muzikanto išvaizda gražesnė būtų. Nuo seno pastebėtas linksmas varnėno būdas, jo muzikalumas. Taigi ir sakoma: kupiškėnų šnekutis — lumzdeliu groja, rokiškėnų — skudučius pučia. Dzūkų varnėnas — smuikeliu groja. Labanoro seniai įtikinėja — jų špokas Labanoro dūdą moka pamėgdžioti. Na, o žemaičių giesmininkas prie Medvėgalio, Šatrijos — senose sodybose ir cimbulus muša.

Varnėnas — artojo draugas. Kiekvienoje vietoje savi posakiai, savos patarlės apie paukštį — nenuilstantį darbininką. Suvalkijoje — jeigu išverstoje vagoje varnėnas savo atvaizdą mato — gera, riebi, darbštaus gaspadoriaus įdirbta žemė. Aukštaičiuose — prastas tas artojas, kurio plūgo neseka varnėnai. Girdi, tai blogo būdo žmogus, nesugyvenantis su kaimynais. Marcinkoniškiai tiki: kur varnėnas bėgioja — ten griukų žemė.

Užia, švilpia, siaudžia ryto giesmininkai? Kas pasakė, kad varnėnas ne puošnus, juodu švarkeliu

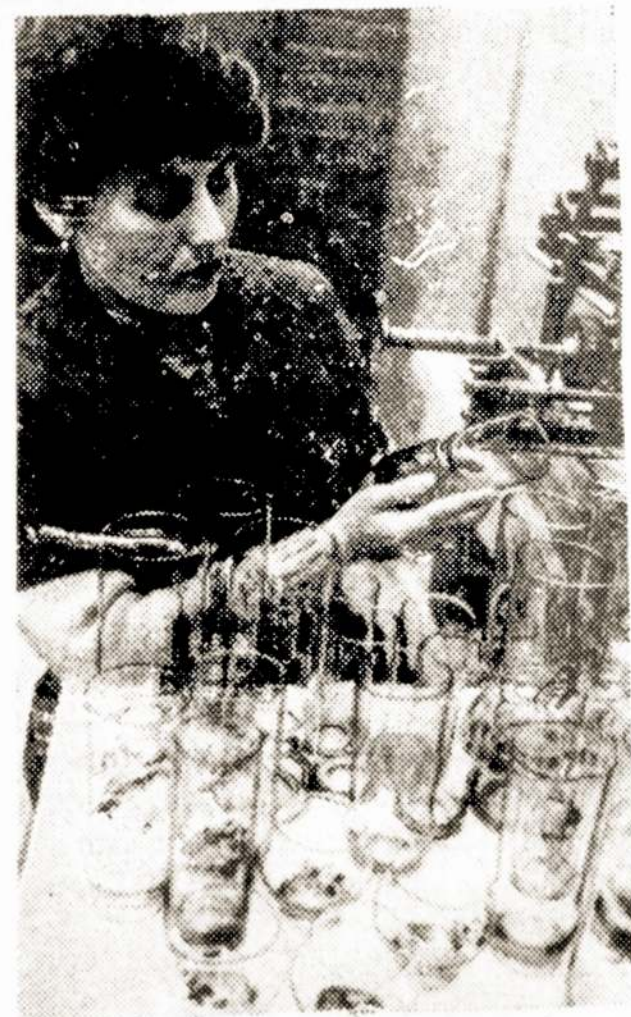
užsivilkęs paukštis? Tik gerai išžiūrėkite į jo pavasarinį apdarą. Žalsvai, rusvai, melsvai spindinčių plunksnų jame surasite. Šnekutis po užsienius keliauvo. Vilkosi frakus ir liemenes, surdutus ir togą nešiojo. Iš anglų karalių pilių fontanų gėrė. Dyvinosi iš škotų, vaikstančių su margais sijonais. Gyveno Airijoje ir didžiojo pasakoriaus Andersono šalyje. Per Lamanšą skrido paragauti burgundiškų vynuogių. Žiedavimo duomenimis nustatyta: Lietuvos varnėnai žiemoja Anglijoje, Olandijoje, Belgijoje, Prancūzijoje. O Šveicarijos varnėnai skrenda toliau — į Italiją, Ispaniją, Afriką. Kartais ir vienas kitas lietuviškas varnėnas prisijungia prie "šveicariško sūrio" ir dar tolimesnes šalis pasiekia. O ten — daug pavojų patiria. Kėpa varnėnus ir į didikų stalą paduoda italai. Ir afrikiečiams — tai gardus kepsnis.

Pasitaiko ištikimų savo žemei varnėnų, kurie bando peržiemoti Žuvinte, Ventės Rage. Kartais pulkeliai varnėnų gyvena kaimeliuose netoli Lakajos Labanoro girioje. Prie kamino šildosi, šermukšniais minta. Taip ir sulaukia pavasario.

Varnėnas — geras kaimynas. Jis su pempėmis susibičiuliauja. Su kovais, kuosomis viename būryje vaikšto. Lankose išgimtą bandą lydi. Veršiukus, avis peša. Jų vilnas, šerius neša.

Varnėnas švaros mėgėjas. Niekad dos nesimaudys baloje. O suras upokšni, šaltinėli. Kiekvieną plunksnelę nublizgina. Rytmetį vėl tupės ant obelės šakelės švarus, atsišviežinęs. Su gražiai išlygintu, kaip pridėta muzikantui fraku. Ir trauks giesmeles, smuikuos, visus linksmins, pakol saulute nenusileis.

Leonardas Grudzinskas

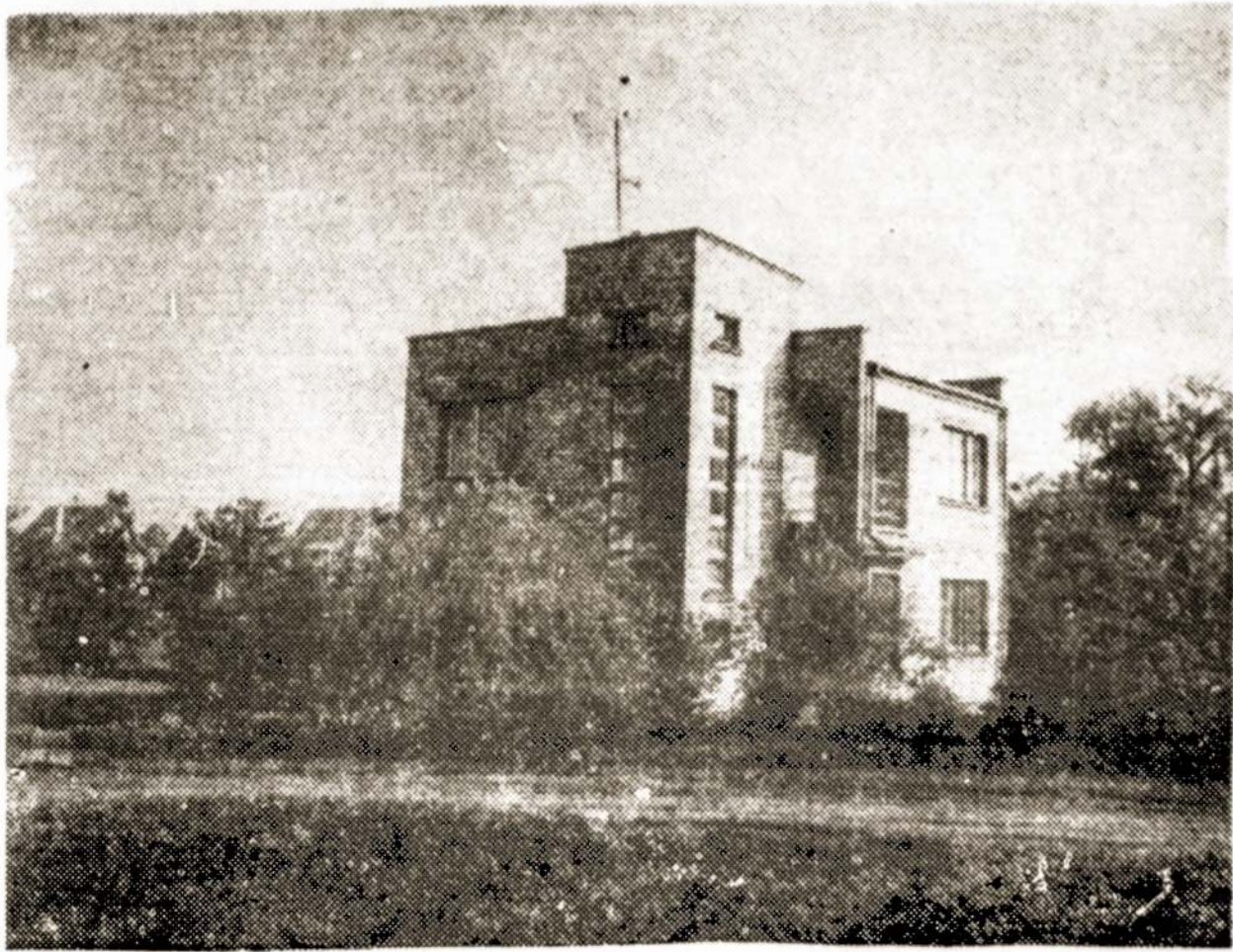
Kauno "Aleksoto" stiklo fabrike gaminamos įvairios taurės, vazos vaisiams, peleninės, stiklinės ir kiti gaminiai.

Nuotraukoje: pūstų stiklo gamybos apdailintoja, LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatė Austina Pocienė puošia stiklines.

K. Jurelės nuotr.

PANEVĖŽYS. Daugiau kaip 50 tūkstančių rublių metinės ekonomijos duos Panevėžio tiksliosios mechanikos gamykloje pradėjusi veikti elektronikos valdoma skaičiavimo mašinų diskų padengimo variu linija. Keturi pramoniniai manipulatoriai gerokai padidino darbo našumą. Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

Ne tik graži, bet ir turtinga

Nuotraukoje: Kolūkio vyriausiojo agronomo J. Palakauskas sodyba.

Turbūt natūralu, kad artėjant Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 45-osioms metinėms, kurias respublika ruošiasi iškilmingai pažymėti šių metų liepos mėnesį, bandome dar ir dar kartą išigilinti į šių istorinių įvykių reikšmę, stengiamės giliau suprasti ką gi Tarybų valdžia davė paprastam Lietuvos žmogui.

... Nepaisant stipraus šaltuko, vieną vasario dieną leidomės kelionėn į Molėtų apylinkes. Prieš akis atsivėrė aukštos kalvos ir gilūs slėniai, šerkšnu pasidabruoti spygliuočių miškai. Tai reto grožio kraštas, ypač vasarą, kai šį gamtovaizdį pagyvena smaragdų tviskančių ežerų vėrinys.

Nuotraukoje: Kolūkio kultūros namų etnografinio ansamblio kaimo kapela.

Deja, Motina gamta, įkurdinusi aukštaičius šioje žavingoje vietoje, pamiršo bene patį svarbiausią dalyką — kad žmogui reikia ir tinkamo duonai auginti žemės sklypo. O čia vėjų gairinamos kalvos, užmirkusios lomos, kur molis, o kur žvyras. Na, ir akmenų, akmenėlių... Tad ir "vargas bujojo, vargas lapojo" šiame krašte daugiau, negu kur kitur Lietuvoje.

— Ir bujojo, ir lapojo, — atkartodamas šios dainos žodžius, sako Petro Cvirkos kolūkio pirmininkas, respublikos nusipelnęs agronomas Bronislovas Žemaitis. — Kai maždaug prieš ketvirtį amžiaus baigdamas Žemės ūkio akademiją atvykau čia į praktiką, nebuvau tikras, ar daug ką galima pakeisti. Ir jei ne žmonių nuoširdumas, vargu ar būčiau čia užsilaikęs. O jie, koki pusmetį mane "patyrinėję" ir sako: "renkamės jus pirmininku"!

Ūkį patikėjo — jaunatvišką savi-meilę paglostė. Žmonės dirbo nuoširdžiai, bet tais pokario metais Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

ūkio kasa dar buvo tuščia. Nesunku įjapjūtėje, būdavo, surinkti kad ir šimtą dalgių ir antra tiek pėdų rišėjų, tačiau prikūlus iš hektaro po 5-6 centnerius grūdų, pabaigtuvės džiaugsmo neteikdavo. Kas kita dabar, kai mūsų svirnai nuo grūdų lūžta. Štai ir pernai prikūlėme po 32 centnerius grūdų iš to pačio hektaro. Turime aukšto produktyvumo gyvulių bandas, pilną skaičiuojame daugiau kaip milijonu rublių per metus. Štai kaip pasikeitė buvusių Gudelių, Padvarnių, Lalūčių ir kitų aplinkinių kaimų valstiečių gyvenimas kolūkinės santvarkos metais! O pasikeitė todėl, kad dalgius pakeitėme į traktorius ir kitas mašinas, kad valstybės lėšomis buvo numelioruo-

ta ir sukultūrinta daug laukų, nutiesta nemažai vidaus kelių. Pagaliau pasižvalgykite pačioje mūsų centrinėje gyvenvietėje Suginėiuose.

Ji, šioji gyvenvietė, ištis patraukli. Daugiau kaip pusantro šimto čia gyvenančių šeimų įsikūrusios gražioiose, erdviose namuose. Kaimo žmogui po ranka, kaip sakoma, yra viskas, ko jam reikia — parduotuvės, buitinio aptarnavimo įstaigos, vidurinė mokykla, kultūros klubas. Nors žmonių ūkiui netrūksta, tačiau jo vadovai ypač rūpinasi naujakuriais, teikia didelę materialinę paramą jaunuoms šeimoms. Todėl Suginėiai jaunėja ne tik naujais, dailiais statiniais, bet ir žmonėmis.

— Taigi, va, toji Gamtos skriauda tarybinės santvarkos metais ištaisyta — tiesdamas atsisveikini-mui ranką taria Bronislavas Žemaitis.

Jonas Bagdanskis

Pasidairius po Lietuvos kaimus

Antrus metus iš Veliuonos, Sere-džiaus, Raudonės, Juodaičių moks-leiviai renkasi į Jurbarko rajono Klausučius, kur įsteigtas tarpmokyklinis gamybinio mokymo kombi-natas. Čia IX-XI klasių moksleiviai gali įgyti gyvulininkystės darbuotojo, traktorininko ir sodininko specialybes.

— Zarasų rajono Dusetų gyven-tojai senukai Bronė ir Petras Grigė-nai neatsidžiaugia savo karvute. Jų žaloji — tikra rekordininkė. Ne tik laktacijos pradžioje, bet ir vėliau per dieną duoda po 30 kg ir daugiau gana riebaus pieno.

— Rokiškio tarpkolūkinės staty-bos organizacijos darbininkai iki šiol pietaudavo už savo pinigų. Nese-niai bendrame partinio biuro ir profsąjungos komiteto posėdyje nu-tarta visiems darbininkams kasdien išduoti 80 kapeikų talonus, kuriuos pateikę galės pietauti artimiausioje valgykloje.

— Kėdainių rajono "Pakeltos vė-lėnos" kolūkio kolūkiečiai nepabūgę žvaboko žiemos vėjo, rinkosi į Tiškūnų pušynėlį atšvesti kolūkio žiemos šventės. Vyko ūkio padali-nių karnavalinė eiseną, kolūkiečiai, bandė laimę "laimės šulinyje", ska-navo, ant laužų iškeptus šašlikus, valgė kiškio pyragus bei kitus skanėstus.

— Ne daugiau kaip valandą sugaišdavo pačių atokiausių apylin-kių gyventojai, norėdami patekti į rajono centrą — Kelmę. Visi kolū-kiai ir tarybiniai ūkiai dabar su-jungti su miestu gerais keliais. Vien praėjusiais metais kelių tvarkymui ir priežiūrai panaudota daugiau kaip 830,000 rublių.

— Panevėžio rajone, Raguvoje, įkurtuves atšventė naujos kaimo ambulatorijos darbuotojai. Ambula-torijoje — moterų ir vaikų konsul-tacijos, vidaus ligų, stomatologijos kabinetai. Dalis šio pastato skirta vaistinei, jame įrengti du butai medicinos personalui.

— Nuolat statybų pastoliai puo-šia Akmenės rajono, Kairiškių tary-binį ūkį. Akmenės tarpkolūkinės statybos organizacijos ir ūkio darbi-ninkai centrinėje gyvenvietėje prie Virvytės upės kasmet pastato po kelis vienbučius gyvenamuosius na-mus.

— Neveronių šiltnamių kombina-to daržai po stiklo stogu padidėjo dar vienu hektaru. Kauno statybos montavimo statybininkai atidavė naują šiltnamį šeimnininkams. Šie-met daržininkai numatę parduoti apie 2 tūkst. tonų daržovių už pustučio milijono rublių.

— Naują paršavedžių kompleksą "Pavasario" kolūkio gyvulių augin-tojams atidavė Kapsuko rajono kilnojamosios mechanizuotos kolo-nos statybininkai. Komplexo dar-buotojai augins tik veislines kiaulai-tes ir paršelius. Jų galės išgyti respublikos ūkiai.

Pirmojo ketvirčio mėso pardavi-mo valstybei planą įvykdė Lazdijų rajono K. Poželos kolūkis. Jau realizuota daugiau kaip tūkstantis bekonių ir 300 galvijų — iš viso 300 tonų mėso.

— Per pastaruosius metus gražių permainų įvyko Biržų rajono Vabal-ninko tarybiniam ūkyje-techniku-me. Išaugo 400 vietų karvių kompleksas, pastatytas dvidešim-ties butų gyvenamasis namas. Čia pat įrengta patogi ir erdvi žemės ūkio technikos laikymo aikštelė.

Karių dainos nemiršta

LTSR meno darbuotojų rūmuose Vilniuje vyksta vakarais koncertai, skirti Pergalės Didžiąjame Tėvynės karo 40-mečiui ir Tarybų valdžios atkūrimo 45-mečiui. Skambi daina sutartinė žiurovus ir atlikėjus suar-tina, primena rūsčius karo metus. Daug įdomių faktų apie kario ir dainos bičiulystę pasako koncertų vedantieji — LTSR nusipelnęs žur-nalistas poetas V. Barkauskas ir LTSR nusipelnęs artistas dirigentas V. Viržonis. Betarpiškai ben-draudami su atlikėjais scenoje ir su žiurovais salėje, jie pateikia įdomios istorinės, faktinės medžiagos apie dainas, jų autorius, nejučiomis grą-žina į kovų ir pergalių laikus.

Kai pirmą kartą Maskvos Balta-rusijos stotyje į frontą vykstan-tiems kariams buvo padainuotas A. Aleksandrovo "Šventasis karas", kariai, išgirdę pirmuosius garsus, visi kaip vienas pakilo iš vietų ir klausėsi dainos atsistoję. Daina nutilo, bet kariai dar ir dar kartą prašė ją pakartoti...

LTSR meno darbuotojų rūmai kartu su Lietuvos TSR valstybinio televizijos ir radijo komiteto muzi-kos redakcija tokius teminius vaka-rus koncertus rengia kartą per mėnesį. Įvyko jau keli "Dainos vakarai". Pirmajame — publika klausėsi LTSR liaudies artistės kompozitorės A. Pachmutovos ir poeto Dobrenravovo dainų, antra-jame skambėjo I. Dunajevskio ir M. Blanterio, trečiajame — kovų ir pergalių dainos, ketvirtame vakare, pavadintame "Kareiviška meilė šventa", buvo atliktos V. Chreniko-

vo, A. Novikovo, V. Solovjovo-Se-dojaus, V. Belo, V. Laurušo, R. Žigaičio ir kitų kompozitorių vokali-niai kūriniai. Kituose vakaruose skambėjo tarybinių tautų liaudies kūriniai, dainos apie taiką, Tėvynę, tautų draugystę.

Koncertuose dalyvauja žymų respublikos dainininkai — TSR liaudies artistas E. Kaniava, LTSR liaudies artistės G. Apanavičiūtė, G. Kaukaitė, LTSR nusipelnę artis-tai A. Stasiūnaitė, V. Prudnikovas, LTSR nusipelnęs meno veikėjas L. Muraška, solistai — V. Siškaitė, D. Sadauskas, E. Žuravliova, A. Mar-kauskas, E. Vasilevskis ir kiti. Jiems talkina instrumentinis an-samblis — Lietuvos TSR nusipelnęs artistas kontrabosistas Z. Žukas, pianistas P. Jaraminas, gitaristas J. Cechavičius, grojantis mušamai-siais J. Mašanauskas.

M. Šiauliuotė

VILNIUS. Į Arteką išvyko trisde-šimt respublikos pionierių grupė. Tai — antroji respublikos pionierių grupė, šiemet išvykusi į Arteką. Šiemet Artekoje pabūvos 280 res-publikos pionierių.

KAUNAS. Lietuvos TSR valsty-binio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto pirmi-ninkas J. Nekrošius praneša, kad nauja Kauno miesto turistinė sche-ma lietuvių kalba 40 tūkstančių egzempliorių tiražu bus išspausdin-ta šiemet. Ateinančiais metais pasi-rodys 7 lankų apimties iliustruotas Kauno žinynas.

Trumpai iš Lietuvos

KELMĖ. Per parą iš Kelmės autobusų stoties išvyksta apie 200 autobusų. Kelmiečiai gali jais be persėdimų pasiekti Rygą, Minską, Kaliningradą, Gardiną. Neseniai autobusų stotis persikėlė į naują vietą prie rekonstruoto Šiaulių-Sovetsko plento ir į naujas patalpas, kurias pastatė rajono kilnojamosios mechanizuotos kolonos statybininkai.

SIAULIAI. Siuntos su naujais Šiaulių "Vairo" gamyklos mopediniais varikliais V-50 iškeliaavo į Kubą, Vengriją, Bulgariją. "Vairo" produkcija plačiai žinoma: Šiaulių pagaminti dviratukai "Ereliukas" ir "Kregždutės", skirti paaugliams, siunčiami daugiau kaip į penkiasdešimt užsienio šalių. Šiais metais gamykla eksportui pateiks 16 tūkstančių mopedinų variklių.

MAŽEIKIAI. Mažeikių naftos perdirbimo gamykla kelių statyboms reikalingu bitumu aprūpina ne tik respubliką, bet ir Latviją, Kaliningrado sritį, Estiją ir Baltarusiją. Neseniai pirmą kartą bitumo išsiųsta į Mukačevą, Ternopolį, Černovcų ir kitus Ukrainos miestus.

RADVILIŠKIS. Radviliškio rajono kraštotyrininkai baigė tvarkyti ekspedicijos į "Spindulio" ir Lairėnų kolūkių kaimus medžiagą. Dokumentuoti 9 architektūrinę reikšmę turintys pastatai — gyvenamieji namai, klėtys, klojimai. Nufotografuoti ir aprašyti klėtis, kurioje vasarodavo dailininkas K. Šimonis. Sudaryta 37 technikos paminklų kartoteka. Iš aplankytojų sodybų atvežti 284 eksponatai, kurie papildė Šeduvos kraštotyros muziejų.

ZARASAI. Nuolat daugėja ekskursantų ir turistų ežerų krašte. Vien pernai Zarasų kelionių ir ekskursijų biuro darbuotojai beveik 26,000 žmonių surengė apžvalginės ekskursijas po Zarasus ir į Stelmų. M. Melnikaitės memorialinį muziejų aplankė 120,130 ekskursantų bei turistų. Iš Zarasų į Vilnių, Kauną, Ignaliną, Panevėžį, Rokiškį, Daugpilį, kitus miestus biuro darbuotojai lydėjo 31, 525 ekskursantus ir turistus.

KAUNAS. Visomis vaivorykštės spalvomis žėri audinių, išaustų Darbo raudonosios vėliavos ordino "Drobės" vilnos gamybinio susivienijimo centrinėje įmonėje, rietimai. Tekstilinkai įvykdė svarbų Lietuvos TSR kultūros ministerijos užsakymą — išaudė medžiagas Respublikinės dainų šventės dalyvių drabužiams.

UKMERGĖ. Respublikos parduvėse pasirodė naujo modelio Ukmergės avalynės fabriko moteriška valynė. Pernai fabrikas pradėjo gaminti 40 naujų modelių avalynę. Šių metų pradžia rodo, kad dėmesys naujam asortimentui nemažėja. Fabrikas gamina moteriškas ir vaikiškas šlepetes — apie du milijonus per metus.

KEDAINIAI. Skystų gamybos atliekų filtravimo stotis pradėjo veikti Kėdainių TSRS 60-mečio gamykloje. Dabar bus galima žymiai sparčiau ir geriau išvalyti įmonės nutekamuosius vandenius. Stotis pastatyta pagal kompleksinę gamtos apsaugos programą, kurioje atsižvelgta į įmonės vystymosi perspektyvas.

Vilniečiams nebuvo nuobodu

Dr. Fligerlio nuotraukoje — slidžių maratono "Vilnius 85" startas.

Praeitą žiemą vilniečiams, ištis, nebuvo nuobodu. Nekalbant apie operos, teatrų spektaklius, kino teatrų seansus, begalę įvairių parodų, koncertų bei kitokių pramogų, nemažas dalykas buvo ir Slidžių maratonas "Vilnius 85". Šiose masinėse varžybose dalyvavo daugiau kaip du tūkstančiai žmonių — pavieniui, šeimomis, brigadomis, klasiomis... Kiti tūkstančiai žmonių buvo stebėtojai.

Daugelis varžovų sveikatos trasa šliuozė 6 arba 12 kilometrų, o beveik 700 slidininkų — pagrindinę distanciją. Moterų varžybose nugalėtojomis tapo dvi respublikos geriausios slidininkės V. Mogenytė-Vencienė ir K. Strolienė, 25 km įveikusios vienodu laiku — per 1 val. 37 min. ir 44 sek. Tarp vyrų greičiausiais buvo P. Milašius iš Zarasų, 50 km nuotolį sukęs per 3 val. 14 min. 19 sek.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

SUPPORT APRIL 20 PEACE DEMONSTRATION

On April 20, bus loads of housewives, students, religious and peace groups, trade unionists, Black, White, Native Americans, Latinos, will converge on Washington, D. C. to demand PEACE JOBS — JUSTICE — AN END TO U. S. INTERVENTIONS IN CENTRAL AMERICA — AN END TO U. S. SUPPORT FOR APARTHEID IN SOUTH AFRICA — AN END TO THE ARMS RACE!

The action was initiated in New York City, in February, when more than 100 people, representing national organizations and local coalitions met, and voted to build the April Actions April 19-22. Because of the U. S. escalation of attacks against Nicaragua, and the deployment of nuclear missiles in Europe, it was felt that opposition had to be made manifest NOW! Many will not be able to participate in all three days of activities, therefore, the main concentration will be on building a mammoth demonstration on SATURDAY, APRIL 20th.

The actions planned for Washington, D. C. and in other major cities across the nation will include educational, cultural and religious activities on April 19th. In Washington, Lobbying of Congress, and nonviolent civil disobedience on April 22nd — and the NATIONAL MARCH AND RALLY ON SATURDAY, APRIL 20th.

Some of the national organizations on the steering committee are: Mobilization for Survival, the Committee in Solidarity with the People of El Salvador (CISPES) — U. S. Peace Council, U. S. Student Association, American Committee on Africa — Nicaragua Network —

War Resisters League, Committee for a Sane Nuclear Policy, Clergy and Laity Concerned, Gray Panthers, Women's International League for Peace and Freedom. Five national unions have also endorsed the April Actions.

FULL STEAM AHEAD!

In New York City, the coalition is composed of over 100 trade unions, peace, student, religious and other groups. They have set themselves a goal of 150 BUSES and are confident they can bring 15 to 20,000 people to Washington! Two full-time organizers are working with dozens of volunteers.

The Boston area reported that 56 organizations, as well as local unionists, are sponsoring the April Actions. The Atlanta coalition has received support from the Black farmers in the Federation of Southern Cooperatives, and expects important participation.

In Chicago, the Chicago Peace Council all People's Congress, Women for Peace, Clergy and Laity Concerned, and trade unionists are gearing up for an impressive representation.

In New Jersey, the NJ Coalition of Labor Union Women, the Council of N. J. state college locals and several United Auto Worker locals are contributing money and leaflets. Also, 21 buses have been chartered, and several churches have secured vans to send to Washington.

Finances are desperately needed by April Actions, c/o Kay Shaw, P. O. Box 2598, Washington, D. C. 20013-1598. Checks should be made payable to SURVIVAL EDUCATION FUND.

With the gutless performance of

the U. S. Senate in approving the MX project, President Reagan must be convinced that the American people WILL NOT REMAIN PASSIVE, WAITING TO BE INCINERATED IN A NUCLEAR HOLOCAUST.

WORLD WAR II VETS URGE PEACE

In January, a group of American World War II Vets at the Michigan Veterans' Facility, wrote to Soviet President Konstantin Chernenko and President Ronald Reagan of their fears of a nuclear war. They wrote:

"We are veterans of World War II. We gladly fought and risked our lives on behalf of our country. (400,000 American boys lost their lives in World War II... nds). None would call us cowards. Yet, we write for Peace. We have no doubts about the most serious consequences of a nuclear war, if it is unleashed." The veterans knowing that the main task today is to eliminate all nuclear weapons, expressed the hope that the USSR and the USA would reach an agreement toward that end.

CHERNENKO'S REPLY

"Esteemed American Veterans of World War II. Your letter will not leave indifferent anyone who is conscious of the magnitude of the danger that all mankind faces today, and the kind of catastrophe to which a nuclear war would inevitably lead. In the Soviet Union, the feelings that you express will touch every person, for there is not a single family in the country that has not been affected by the Second World War.

"This is the reason why, in our country, so much respect, love and care have been accorded to the veterans of that war — to the men to whom we owe our lives and freedom. We hold the same respect for the participants of the anti-fascist struggle from other countries, including the U. S. Veterans of World War II."

Chernenko wrote that "on the eve of the 40th anniversary of the Victory over fascism, people remember not only those who perished, but also the colossal price that humanity had to pay for the nazi maniac's attempts to achieve world supremacy. The memories of the war and the almost FIFTY MILLION lives lost is a solemn warning, and a lesson for the future." (The USSR alone suffered the loss of TWENTY MILLION LIVES. nds).

He stressed that Soviet-American cooperation is of vital importance today when it comes to questions of whether life is to be, or not to be, on earth and that the Soviet Union is in favor of working together with the United States on issues of war and peace in order to deliver humankind from the nuclear menace."

A TRUE HUMANITARIAN

The above, excerpted from the March 7, 1985 issue of "Ukrainian News" provides a deep insight into the character of Chernenko, of whom one TV commentator suddenly remarked: Chernenko served the shortest period of time — 13 months — and was the most insignificant." History will prove that although his term in office was

[Nukelta į 9 psl.]

Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

Atkelta iš 8 pusl.

much too brief, his unceasing efforts in behalf of Peace will never be forgotten. His letters to children of America, and other countries, who asked why there should be wars, received world-wide publicity. In them, Chernenko constantly stressed that the Soviet Union is for Peace, and does not want war. His sincerity was never doubted except by the Administration and the warhawks of our nation who are straining at the leash to escalate war in Nicaragua, and other countries of Central America. Chernenko will be sorely missed in these most perilous times.

"VILNIS"

65th Anniversary Banquet
Sunday, June 9
ARCHVIEW BANQUET HALL
3429 So. Archer Ave.
Chicago
12 until 5 P.M.

Now that our subscription drive has ended with such wonderful results, we can concentrate on the forthcoming banquet, June 9th.

It is a real achievement for a progressive foreign newspaper to exist 65 years, and this has been possible only through the loyalty and support of our readers over

these many years. We are most grateful to them.

We are thrilled to announce that there will be visitors from Lithuania and other out-of-state friends to help celebrate this most auspicious occasion — our 65th anniversary. More details will be forthcoming in later issues of "Vilnis".

THAT "PESKY" ROOF

For a number of years, we have been plagued with a leaky roof. Temporary repairs have been made time and time again by John Pateckas and others, but to no avail, so it was decided to have a separate fund for the roof. Following are the contributions made:

S. J. Jokubka	261.40
Nellie De Schaaf	100.00
Julia Marazas	52.30
Julius Urbikas	86.90
John Pateckas	67.30
Chas. Dibulskis	
St. Petersburg, Fla.	20.00
Millie Kancere	
Burbank, Ill.	25.00
Pat Malinauskas	20.00
Chester &	
Sophie Kent—Cal.	25.00
Antoinette Gerdus	
Washington, Ill.	50.00
Charles Sisevich	50.00
Total thus far	\$757.70

Laiškai ir parama

LOMBARD, ILL.

Dear Nellie — Enclosed is a check to cover a sympathy ad for Lucille Matuz, \$20 for the Vilnis June 65th anniversary banquet, and a \$10 donation to Vilnis in memory of Frank's father — Charles J. Vesely, 97 years old, who passed away Feb. 16, 1985. He died six months to the day after Frank.

He still has one son Charles, and daughters Anne Sorenson and Mary Koca, — nine grandchildren and 19 great grandchildren. Many thanks for taking care of this.

Jessie Vesely

WEST LINN, ORE.

Dear Friends — Paul Blika of Canby, Ore. died Jan. 20, 1985. He was born Aug. 12, 1883 near Vilnius, Lithuania. Was formerly a resident of Chicago — a chef by trade. Also, a resident of Easton, Pa., where he had a restaurant. Always a constant reader of progressive literature. Survived by his wife Nina, and by several nieces in Lithuania.

Nellie Valaitis

BENTON, ILL.

Dearest Nellie:

Enclosed is a check for \$50 in memory of my beloved husband who passed away a year ago. You mention you spent two week-ends in bed when you had a bad cold. There was no need of you ever having a cold, but if you did, then you could have stopped that in 24 hours, or less, with HERBAL COMPOSITION. Am covered up with cleaning and sorting.

Love, Mary Gaddis

WASHINGTON, ILL.

Dear Nell — The enclosed check is for my sub, and the balance is a donation for Vilnis. Had a few weeks of the so-called nasal flu. It's spread all over here. It's an

Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

epidemic, or nearly so. In spite of my flu shots last Fall, that didn't save me from the nasal problem. Am looking forward to Spring so I can get out occasionally. Greetings to all of you, keep warm and stay healthy. As ever,

Antoinette Gerdus

PASADENA, CAL.

To Vilnis: This is to announce the death on February 13, 1985 of JOHN J. Pupis, at his home, 1496 North Allen Ave., Pasadena, California, at the age of 99. Mr. Pupis was born in Linkuva in 1886. He came to Worcester, Mass. in 1905. Here he met and married Mary Lilekis. In 1927, the family moved to Pasadena, Cal. He is survived by a sister Pauline Karazia of Worcester, Mass. and her two children, three grandchildren, great grandchildren, and other relatives. Mr. Pupis subscribed to Vilnis for many, many, years and always looked forward to receiving the paper.

Submitted by his Daughter

PALO ALTO, CAL.

Dear Nellie — Always nice to hear from you. We are all well at this time. I am sure it is due to the great weather we are experiencing, which is much too early for this part of California.

I read with interest of Walter Pozer's trip to Lithuania. I remember Wally, his sister Bella, his mother and father when we all camped at the Indiana Dune State Park.

My nephew is organizing a trip to Russia for the barber shop choir will be joining his group, and then plan to go on to Lithuania in June. I hope we get to see as much as Wally did.

Eleanor Claras

Brangi Nellie — Būkite maloni ir prateškite laikraštį metams — 1985. Tuo pačiu laiku siunčiu pini-

Kai kurie "Vilnies" skaitytojai ji atsimena

Balandžio 16 d. sukanka 100 metų, kai gimė (1985-1935) lietuvių teatro veikėjas, režisorius Juozas Vaičkus.

J. Vaičkus — vienas lietuvių profesionalaus teatro kūrėjų. Mokydamasis gimnazijoje, jis vaidindavo moksleivių spektakliuose, 1905 metais ėmė vadovauti nedideliam mėgėjiškam aktorių kolektyvui (20 nuolatinių narių), kuris 1911 metais buvo pavadintas Juozo Vaičkaus skrajajamuoju teatru. Trupė surengė apie 200 spektaklių.

Jis kovojo už Lietuvos laimę

Revoliucinio dalyvis Petras Pajarskis gimė 1895 m. vasario 23 d. Kupiškio miestelyje mažžemio valstiečio šeimoje.

Rygoje išėjęs pirmąją revoliucinės kovos mokyklą, į carinę armiją 1915 metais P. Pajarskis įsineja jau pasirošęs bėstantiems klasiniams mūšiams. 1917 m. fronte jis įstojo į RSDDP (b). Būdamas pulko partinės kuopelės pirmininku, pulko komiteto ir divizijos tarybos nariu, jis daug dirbo pulko karių tarpe. Dalyvavo vasario ir Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos įvykiuose.

1918 m. liepos mėn. P. Pajarskis sugrįžo į gimtąsias vietas. Kupiškioje jis kuria pirmąsias partines kuopelės ir tampa vienu iš kupiškėnų revoliucinės kovos vadovų. 1918 m. gruodžio 29 d. P. Pajarskis ir kitų komunistų vedami kupiškėnai paėmė valdžią į savo rankas.

Buržuaziniams metais P. Pajarskis tęsė kovą pogrindyje Obelių, Rokiškio, Pasvalio apskrityse. 1921 m. buržuazinė žvalgyba jį suėmė, bet, neturėdama įrodymų, turėjo paleisti. 1923 m. rudenį P. Pajarskis vėl buvo sulaikytas ir iki 1926 m. liepos mėn. kalintas Panevėžio kalėjime. Paleistas iš kalėjimo P. Pajarskis sugrįžo į Kupiškį. Po fašistinio perversmo jis kurį laiką slapstėsi, o 1927 m. pradžioje išvyko į Maskvą. Mokėsi Vakarų tautinių mažumų komunistiniame universitete, baigė Tarptautinę Lenino mokyklą. 1931 m. P. Pajarskį, kaip patyrusį partinį darbuotoją, partija gražina į Lietuvą. Iš pradžių jis dirbo Šiaulių apskrityje, 1932 m. pradžioje jis kooptuojamas į LKP CK sekretoriato narius ir dirba Kaune vadovaujama partinį darbą.

1933 m. balandžio 6 d. jis vėl suimamas ir kariuomenės teismo nuteisiamas aštuoneriems metams sunkių darbo, kalėjimo. 1935 m. rugpjūčio 21 d. TSRS Lietuvai pasikeitus politiniais kalniais P. Pajarskis išvyko į Maskvą.

1942 m. kovo 7 d. su grupe partinių organizatorių-partizanų vadovaujamų LKP CK sekretoriaus I. Meskupo-Adomo, P. Pajarskis sugrįžo į Lietuvą ir žuvo 1942 m. kovo 13 d. miške netoli Smailių kaimo.

D. Žukauskienė

gus už jį. Susisiekiu su American Travel, ir jau išsiunčiau visus dokumentus dėl kelionės į Lietuvą. Bus malonu dalyvauti Dainų Šventėje. Labai dėkui "Vilniai" už organizavimą kelionės tuo laiku...

Tikiuos 1985 meta bus pilni geros sveikatos, džiaugsmo ir laimės jums ir jūsų vyrai. Viso geriausio,

Galina Barkus

Pirmojo pasaulinio karo metais J. Vaičkus gyveno Petrograde, studijavo Petrogrado universitete teisės fakultete, lankė teatro mokyklą, subūrė lietuvių aktorių trupę.

1918 metais drauge su šiuo kolektyvu jis atvyko į Lietuvą ir netrukus gavo Tarybų valdžios švietimo liaudies komisaro užduotį organizuoti Vilniuje darbininkų dailės teatrą.

Vėliau, iki 1923 metų, J. Vaičkus vertėsi teatrine veikla Kaune, o vėliau išvykęs į JAV susidomėjo kinematografija, studijavo kino meną, filmavosi keliuose amerikiečių filmuose.

1931 metais jis grįžo į Lietuvą, buvo bendrovės "Lietfilm" kūrimo iniciatoriumi, vadovavo teatro ir kino studijai, skrajajamojo teatro spektakliams ir buvo jų nuolatiniu režisorium.

J. Vaičkus išauklėjo nemažą talentingų aktorių. J.

ŠAUNI "VILNIS"

Jau šešiasdešimt penkerius kūrybinius metus pragyvenai. Per tą laiką gerai užsirekomendavai, įnešai didžiulį indėlį į mūsų kultūros istoriją. Buvo ir sunkių valandų. Teko apimtį sumažinti, tačiau likai ištikima pažangioms idėjoms, energingai skleidai šviesą, kovoji už taiką, gini darbo žmonių reikalus, gerai informuoji, kaip tvarkosi ir klesti senoji tėvynė.

Daug įveikė pinklių, kliūčių, pavojų. Esame tikri, kad išblaškysi ir juodus debesis, trukdančius nešti teisingą žodį skaitytojams, sugniuždysi ledus, kliudančius laiku pasiekti adresatus.

Šešiasdešimt penkeri metai Amerikoje pensinis amžius, galima būtų ir pailsėti. Bet Tau dar reikia varyti gyvenimo vagą toliau. Šiais laikais Tu esi ypač reikalinga, nes pasaulyje dar kelia galvas karo vanagai ir reikia budėti taikos sargyboje. Gyvenimas įrodė, kad su priešu galima kovoti ne tik kulkomis, bet ir mintimis, gyvu ar spausdintu žodžiu.

Būdamas patikimiausia darbo žmonių tribūna, jų teisių gynėja, esi visų laukiama.

Ilgiausių metų, miela Jubiliate! Tos garbingos sukakties proga nuosirdžiausiai linkiu geriamam redaktoriui, bendradarbiams, skaitytojams, platintojams, rėmėjams ir spaustuvės darbuotojams stipriųjų jėgų, energijos, entuziazmo, darbingos nuotaikos.

Vandalinas Junevičius

Kaunas

St. Petersburg, Fla.

DRAUGIJOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 9 d. įvyko Lietuvių Literatūros Draugijos narių susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirm. S. Kuzmickas. Jis pranešė, kad mirė Kazys Dybulskis ir paprašė susirinkusius atsistoti minutei pagerbti mirusį.

Protokolų sekr. Bronė Vaitkienė perskaitė praeito susirinkimo protokolą ir tapo priimtas kaip skaitytas. Helen Šarkiūnienė pristatė penkis naujus narius, susirinkusieji priėmė. Ačiū Helenai už pasidarbavimą rasti naujų narių. Pirmininkas pranešė, kad kuopa tvarkosi labai gerai. Finansų raštininkė Helen

Nukelta į 10 pusl.

Atkelta iš 9 pusl.

Sarkiūnienė davė gerą raportą. Pranešė, kad visi nariai užsimokėjo už 1985 metus duokles. Išdininkas Juozas Vaitkus su raportu sutiko. Vajininkai pranešė, kad vėjus jau pasibaigė, bet prašė, jeigu kas nori užsiprenumeruoti, kreiptis pas "Vilnės" vajininkę Mary Brennan ir "Laisvės" vajininką Povilą Alekną. Skaitytas laiškas, kviečiantis į "Vilnės" 65 metų sukakties jubiliejų. Kas nori važiuoti bei pasveikinti, kreipkitės pas S. Kuzmicką ir Elena Janulytę, jie priims aukas ir jas nuveš.

Pavalgius pietus, žinių pranešėja Aldona Aleknienė pranešė, kad turime daug svečių ir viešnią iš Lietuvos Laimą Pagonytę. Buvo malonu pasikalbėti su clevelandiečiais Susniais. Aš juos pažįstu labai senai, ji yra LDS sekretorė, daug veikė kartu, kai gyvenau Clevelande.

Antrą valandą po pietų pradėjo me programą. S. Kuzmickas pasveikino visas moteris su Mothers Dienos švente ir sudainavo tris dainas, akomponavo Elena Janulytė. Pakviesta viešnia Laima Pagonytė pakalbėti, pasveikino visus su Mothers Dienos švente ir perdavė linkėjimus iš Lietuvos. Viešnia stebėjosi, kad mūsų parengimas didelis ir susipažino su tautiečiais parengime. Pagerbimui Mothers Dienos Elena Janulytė, pasakė labai gerą kalbą, apibūdino viską, ką moterys nuveikė ir ką, bei kaip veikia dabar. Ačiū tau, Elena, už labai gerą kalbą. Po to, choras sudainavo penkias dainas, vieną skyrė viešniai iš Lietuvos. Choro dainos skambėjo labai gražiai, gavo daug aplodismentų. Ačiū mokytojai Elenai Janulytei už gerą sumokimą.

Mūsų fotografas Walter Alavickas dirbo sušilęs. Jis nufotografavo visus svečius. Už savo darbą jis neima jokio atlyginimo. Ačiū jam.

Baigiantis S. Kuzmickas padėkojo gospadinėms V. Kuzmickienei, Stellai Dereska ir Helen Chaplikienei už skanius pietus, mokytojai, choristams ir visiems darbininkams už gerai atliktus darbus, publikai už atsilankymą.

CHORO 20-ŲJŲ METINIŲ MINĖJIMAS

Diena buvo labai graži šilta. Publika prisirinko pilna salė. Žinių pranešėja Aldona Aleknienė pranešė, kad turime daug turistų ir vietinių. Buvo malonu pasižnekti su buvusiu mūsų choro mokytoja Adele Pakalniškie, su Philadelphia Aido choro mokytoja Rose Merkiute bei buvusiais choristais, kurių į parengimą atsilankė 10.

Pavalgę pietus, pradėjome programą. Prezidentas S. Kuzmickas pasveikino choristus ir palinkėjo, kad ilgai gyvuotų, dainuotų, linksminėtų žmonės su daina. Aldona Aleknienė pasakė labai gerą kalbą, apibūdinama choro veikimą, kiek daug choras padainavo mūsų parengimuose. Ačiū jai už gerą kalbą. Po jos kalbos, prezidentas pakvietė Adele Pakalniškie ir dabartinę mokytoją Elena Janulytę, Stellą Dereską ir Millie Repčką joms prisegė po gražią gėlę. Abi mokytojos gavo daug plovimų. Publika jas myli už lietuviškos dainos puoselėjimą. Adele Pakalniškie pasakė gražią kalbą, pasveikino choristus, publiką, padėkojo už iškviatimą bei gėlę, palinkėjo, kad choras gyvuotų dar daug metų.

Į šį parengimą buvo užkviesti buvę choristai: J. Greblikas, Tile ir

Juozas Lukas, Monika ir Andrius Raskauskai, Pranas Bunkus, Margaret Klishes, Charlet Ruk, M. Rutkauskienė, Elena ir Robertas Feiferiai.

Choras sudainavo penkias dainas. Kai užtraukė "Sveiki broliai dainininkai" net sudrebėjo salė. Chora sudarė apie 40 dainininkų. Didelis ačiū Elenai Janulytei už gerai atliktą darbą.

Ačiū mūsų geram choristui Pranui Bunkui. Jis nupirko pietus ir po vieną išgėrimą visiems choristams. Pagerbdamas choristus, jis atliko naudingą darbą.

Turėjome tris gimtadienius — Valio Bunkaus, Margaret Aleksander, Betty Yocis. Jiems sudainavome Happy Birthday ir Ilgiausių Metų.

Chorą parėmė Valis Bunkus \$20, Betty Yocis \$20, Mary Lavryk \$20, Eba Vally \$20, Margaret Aleksander \$10. Didelis jiems ačiū.

Fotografė lietuvaitė iš Lietuvos Laima Verbienė-Pagonytė visus parengime nufotografavo ir sakė, jog nuotraukas parvešianti į Lietuvą

Chicagos LDS jaunimas prieš 40 metų

Prieš virš keturiasdešimt metų LDS organizacija buvo tik dešimties metų senumo, bet Amerikoje gimusio lietuviško jaunimo savo gretose turėjo sutelkusi tiek, kiek neturėjo nė viena kita lietuvių fraternalinė organizacija Amerikoje. Netgi ir tokios didelės kaip Susivienijimas Amerikos Lietuvių (SLA) ir Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas tiek neturėjo. Tuoj po skilimo iškeltas šūkis "Eikime į jaunimą" davė nepakartojamus vaisius tokius, kad 1940 metais LDS organizacijoje jau veikė 27 jaunimo kuopos.

Chicagoje pirma LDS jaunimo kuopa susiorganizavo iš LDS 53 kuopos jaunuolių 1932 metų kovo mėnesį. Pradžioje buvo tik 53 kuopos jaunuolių skyrius, vadovaujamas Mildred Savukas, bet kai tu pačių metų rudenio gavo čarterį, skyrius pradėjo veikti savistoviai, atskirai nuo 53 kuopos, vadovybėje Lillian Zutraitės. Vėliau kuopoje, pasivadinusioje Sparks, aktyviai ėmė reikštis be minėtų merginų Tony Gužauskas, Johnny Lascoe, Johnny Petrutis, Aldona Dalidonis, Ann Bedokis Kairis, Kay Danis, Helen Lane, Katherine Puleikis, Violet Stonis ir daug kitų.

Kuopos veikla tada buvo aktyvi ir įvairi, atitinkanti jaunimo nuotakoms. Žiemos metu ruošdavo šokių vakarus ne tik savo nariams, bet ir visam Chicagos lietuviškam jaunimui, aktyviai dalyvaudavo LDS vajuose naujų narių gavimui, buvo suorganizavusi saviveiklininkų grupelę, vadovybėje Katherine Puleikis. Saviveiklininkai per kuopos narių susirinkimus ruošdavo nariams parodijas (skits) bei satyros kavaliukus. Aktyviai kuopa vystė sportininkų judėjimą, ypač minkštasviediniu (soft ball) žaidimus. 1939 metais vykusiam LDS Midwest Youth Council tarybos suruoštame minkštasviedinio turnamente kuopa laimėjo pirmą vietą.

Ypač daug kuopa dirbo vajuose naujų narių gavimui. Tuoj po susiorganizavimo tais metais vykusiam vajuje laimėjo prizą už gavimą daugiausia narių, ko tiek negavo nė viena kita LDS kuopa visoje organizacijoje. 1937-1938 metų vajuose sezono Sparks kuopa nuaidėjo per visą LDS organizaciją, gaudama daugiau kaip septyniasdešimt naujų narių. Tai buvo rekordinis skaičius.

parodyti, kokie šaunūs mūsų parengimai. Ji stebėjosi, kad mūsų parengimai tokie dideli ir gražūs. Jai labai patiko mūsų choras ir publika.

S. Kuzmickas padėkojo gospadinėms už skanias dešras V. Kuzmickienei, Stellai Dereska ir Elenai Chaplikienei, Aldonai Aleknienei už gražią kalbą, Adelei Pakalniškiei už atsilankymą, mokytojai Elenai Janulytei už choro sumokimą, choristams už sudainavimą, darbininkams už gerai atliktus darbus, Bronei ir Juozui Vaitkams už patarnavimą su gėrimais ir publikai už atsilankymą.

LIGCINIAI

Labai susirgo Richard Janulis ir nuvežtas į ligoninę. Dar nesveikuoją Hellen Dobrow, Emilija Drobienė, Vera Ziuris, Vėra Bunkienė, Emilija Dudienė, Helen Siaurienė, V. Kuzmickienė, Jonas Gresh, A. Mikalajūnienė.

Linkiu ligoniams susveikti.

S. K.

Ir tenka pažymėti, kad per šį vaju beveik visus septyniasdešimt naujų narių į kuopą įrašė Tony Gužauskas.

Giliai Sparks kuopa savo vardą įrašė į LDS istoriją, kad kuopa leido šapirografu spausdintą mėnesinį biuletenį "Echo" apie savo veiklą, ko neapraktikavo nė viena kita LDS kuopa.

Antra Chicagoje LDS jaunimo kuopa susiorganizavo 1933 metų pavasarį. Jos iniciatoriais buvo Johnny Orman ir Nancy Gordon. Jiems padėjo kuopą suorganizuoti A. Yuris ir T. Tryonis. Pirmutiniais į kuopą įstojo Estelle Bogden, Stanley Drigot, Al Drigot, Joe ir Viktor Baranovski, Sophie Shinkaitis, Stan Palis. Birželio mėnesio 9 dieną gavusi čarterį, kuopa pasivadino Redwingers.

Kaip Sparks, taip Redwingers kuopos nariai aktyviai užsiiminėjo sportu. Turėjo minkštasviedinio, krepšinio, beisbolo, bowling komandas. 1938-1939 metų LDS Midwest Youth Council bowling lygos turnamente kuopos bowlininkai buvo apvainikuoti kaip energingiausiai kovoję už pirmos vietos laimėjimą.

Daug kuopai visapusiškai klestėti padėjo aktyvistai Nancy ir Jack Gordon, St. Drigot, Jessie Sheiko, Al ir Fritz Jacobs, Stan Koveikis, Stella Stankus, George Kwain, Johnny, Nellie ir Julie Guzevičiai, Frank Solomon. Pavyzdžiui, LDS Midwest Youth Council bowling lygos serketorius Al Lucas viename vajuje į kuopą įrašė net dvidešimt narių. Per vaju aktyviausiai pasižymėdavo agitacija už naujų narių gavimą George Kwain. Taip kuopa augo, klestėjo drauge su kitomis Chicagos LDS jaunimo kuopomis.

Pažymėtina, kad Redwingers kuopa turėjo įsivedusi originalų įprotį, ko kitose kuopose nebūdavo. Redwingers kuopoje buvo praktikuojamas įprotis per kuopos narių susirinkimus ruošti iškilmingą naujų narių priėmimą.

Tenka paminėti, kad šioje kuopoje visuomeninei veiklai išsiauklėjo ir dabar tebeveikianti mūsų veikloje Estella Bogden, Julius Urbikas, Antano Urbiko žmona Valerija ir kai kurie kiti.

Trečia kuopa susiorganizavo tuoj po Redwingers kuopos susiorganizavimo keliais mėnesiais vėliau. Jos iniciatoriais buvo dar ir dabar

plačiai žinomi Walter Slench ir Tex Zebraitis. Apklaussinę jie Marquette Parke kai kuriuos jaunuolius, Zainor namuose sušaukė jų susirinkimą pasitarti kuopos suorganizavimo reikalu. Be Zainor šeimos keturių asmenų, tame susirinkime dalyvavo Walter ir Gertrude Slench, Tex Zebraitis, Johnny Burneck, Ziggy Baltušis ir Bernice Guyer. Aptarę reikalą, kad reikia susiorganizuoti, išsirinko valdybą su pirmininku Walter Slench ir paruošė aplikaciją čarteriui gauti. Tai buvo Monarchs kuopos pradžia.

Pradžioje per kelerius metus Monarchs kuopa nepasižymėjo narių gausumu bei vajuose dėl naujų narių. Tik artinantis LDS organizacijos 10-osioms metinėms, dėka kuopos vajininko Bill Raisin pastangoms, kuopa išaugo iki penkiasdešimt narių, o šiaip turėdavo apie virš dvidešimt.

Šiuos kuopos veiklos bruožas buvo tas, kad be šokių vakarų rengimo, organizuodavo išvykas iš miesto piknikams bei eitynėms.

Sporto šakose Monarchs kuopos sportininkai Chicagoje buvo garsūs, kaip vyresnio amžiaus, beveik visose Midwest Youth Council tarybos suruošiose žaidynėse išėdavo laimėtojai. Savo laiku per trejus metus buvo laikomi sportininkais čempionais. Kuopos narės merginos sporte daug nepasižymėdavo. Buvo bandyta jas organizuoti teniso žaidimams. Nors Bertha Zalatorius entuziastingai jas telkė ir buvo pradėjusios žaisti tenisą, bet kažkodėl ši sporto šaka neprigijo, neišpopuliarėjo.

Nuopelnai už anais laikais kuopos visapusišką veiklą tenka atiduoti aktyvumu pasižymėjusiems kuopos darbuotojams Walter Slench, Tony Milner, Frances Sešgelgis, Joe Stuglis ir kitiems kuopos patriotams.

Idomu pažymėti, kad Chicagoje nė vienoje jaunimo kuopoje neįvyko tiek kuopos vaikų su kuopos merginomis susituokimų, kaip Monarchs kuopoje. Narių sugyvenimas kuopoje buvo kuo pavyzdgingiausias. Vidurkiu imant, Monarchs kuopos nariai amžiumi buvo metais kitais vyresni už kitų kuopų narius.

Visų trijų šių jaunimo kuopų veikla, jų aktyvistai daug davė LDS organizacijai, nemažiau davė ir visam Chicagos pažangių lietuvių judėjimui. Jų atlikti visuomeniniai darbai Amerikos lietuvių istorijoje nebus pamiršti.

J. Zaliukas

Paskutinis priminimas Ex Mainierių klubo nariams

Prašau nepamiršti Ex Mainierių draugiško Klubo narių susirinkimą kuris pirmas šiais metais balandžio 20 d. 12 val. dieną, "Vilnės" salėje. Svarbu visiems pasimokėti duoklę už šiuos 1985 metus.

Kaip visuomet, taip ir šį kartą prieš pradėsiant susirinkimą turėsime draugišką pasivaišinimą. Po to bus dovanėlių pasikeitimas. Lygiai 1 val. po pietų pradėsime susirinkimą ir aptarsime Klubo reikalus. Išklausysime raportą, kurį parūpino knygų patikrinimo komisija.

Pasitarsime, ką veiksime vasaros laiku ir ar nebūtų galimybių suruošti kokį renginį.

Tikiu, kad nariai matys reikalą ir pasistengs atsilankyti į šį susirinkimą.

Sekr. J. M-nė

Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

KULTŪRIETĖS ŠAUNIAI ATŽYMĖJO TARPTAUTINĘ MOTERS DIENĄ

Po poros mėnesių pertraukos Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas įvyko kovo 19 d., kuriame buvo tinkamai atžymėta moters diena. Buvo pasakyta atatinama kalba, kurioje plačiai paliesta moterų kovos už lygias teises, ypač lygų atlyginimą už tokį pat darbą, koki dirba vyrai. Taipgi plačiai paliestas branduolinio karo pavojus ir raginta daugiau dirbti, kad pastojus kelią karo rengėjams. Taipgi padaryta palyginimas, kokius laimėjimus atsiekė mūsų sesutės T. Lietuvoje ir kokius atsakingus darbus jos atlieka. Po gana ilgokos J. Marazienės kalbos Tarptautinės Moters dienos tema buvo draugiškas pasivažišinimas.

Baigus vaišes, draugijos sekretorė J. Marazienė pranešė, kad draugijos pirmininkės — A. Vaitkienės nebus, nes ji išvyko pas rimtai susirgusį vyrą į ligoninę. Tvarkos vedėja išrinkta M. Kancerienė. Pagarbtos mirusių narių atminimas tyloje: M. Gabrienė, L. Matuzienė, A. Parada, M. Mihasonok.

Valdyba davė raportą iš savo veiklos. Sekret. J. Marazienė pranešė, kad gavusi drg. Emilijos Drobienės iš St. Petersburg, Fla., \$25, už kuriuos turėta gruodžio mėnesį šaunios vaišės susirinkime ir atžymėtas drg. E. Drobienės 90-tas gimtadienis (gruodžio 3 d.). Taipgi gavusi drg. A. Dočkienės \$10 dovanų draugijai. N. De Schaaf mokėjusi drg. M. Kirstukienės duokles už 4 metus, įteikiant \$5.00. Gavusi E. Balčiūnienės iš Floridos \$10, iš kurių pamokėjo duokles ir likusią sumą įteikė kaip dovaną. Be to, užmokėjo už "Vilni" \$15, t.y. už prenumeratą žurnalo "Tarybų Moteris". Taipgi perskaitė laišką iš T. Lietuvos draugijos narės Filomenos Petrusevičienės, kuriame buvo sveikinimas Naujųjų metų proga.

Drg. Onutė Petrutienė pranešė, kad mūsų draugijos narė drg. Antanina Butkis jau grįžo iš poilsio įstaigos į savo namus ir gražiai sveiksta. Reikia manyti, kad

neužlgo mes ją matysime mūsų sveigose. Tai tikrai smagi žinia.

Drg. B. Rasinskienė, kuri neseniai grįžo iš atostogų Arizonos valstijoje, perdavė linkėjimus nuo Della Reuther, kuri per ilgus metus buvo mūsų draugijos narė. Taipgi žymėjo, kad Della gana pasėkmingai veikia pažangiam judėjime tenyksičiose organizacijose.

Draugijos išrinkta "Vilnies" vadininkė J. Marazienė raportavo, kad ji dirba vajuje ir pati savo lėšomis užprenumeravo T. Lietuvon net 11 skaitytojams. Be to, gauna talkos ne tik iš draugijos narių, bet ir iš draugų, kaip iš Antano Litvino ir kitų, bet esanti nepatenkinta dėl vajuos pranešėjų "kompliment" prie pranešimų.

Drg. Adelė Copin padėjo už dovaną laike ligos ir įteikė draugijai \$5 dovanų.

Pranešta, kad tikimasi gegužės mėnesį gražaus skaičiaus svečių iš T. Lietuvos. Nutarta, jei bus galimybė, surengti jų pasitikimą ir paruošti užkandžių.

Atžymėta net trijų mėnesių narių sausio mėnesį gimusios Isabelle Mettas, H. Pajūnienė, A. Butkis, B. Rasinskienė, vasario mėnesį — A. Vaitkienė, V. Walteraitė, Eva Sankus, A. Staškienė, kovo mėnesį — S. Gudeliauskienė, M. Kirstukienė, M. Yuden, O. Jokubauskienė, B. Paulauskienė, J. Sisevičienė, Ana Krisiken, Isabelle Peters. Visoms palinkėta ilgo, sveiko ir darbingo amžiaus ir sudainuota ilgiausių metų.

Sekantis susirinkimas įvyks balandžio 16 d. 12 val. dieną. Kadangi drg. Albertina Jakienė tą mėnesį atžymės savo 92-ą gimtadienį, tai ji pažadėjo padengti pasivažišinimo išlaidas ir jau įteikė reikalui \$35, o jei bus daugiau išlaidų, jas padengs susirinkime. Ji kviečia ir užprašo drauges ir jų vyrus atsilankyti į balandžio 16 d. susirinkimą ir draugiškai praleisti dieną. Pasitikiu, kad narės įvertins jos gražų darbą ir gausiai atsilankys į susirinkimą.

Sekr. J. M-nė

IŠ LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ SKLŲPŲ SAVININKŲ SUSIRINKIMO

Sekmadienį, kovo 10 d., 1985 m., Dariaus Girėno salėje įvyko Chicago Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų metinis susirinkimas. Susirinkimas buvo gana "šturmingas". Apie 1:45 v. p. p. direktorių valdybos prezidentas Eu. Gerulis susirinkimą atidarė ir pasveikino visus dalyvius. Po trumpos įžanginės kalbos paprašė visų dalyvių atsistoti ir minutei susikaupti pagerbimui mirusių ir šiose kapinėse palaidota sklypuose savininkų. Vėliau sekė praeitų metų susirinkimo protokolo skaitymas ir valdybos bei komisijų raportai, po to visų direktorių asmeniniai metinės veiklos pranešimai.

Didžiauma direktorių pateikė trumpus ir aiškius pranešimus, bet vienas iš direktorių (vice prezidentas) leidosi išrėžti ilgą politinę prakalbą, įžeidžiančią kai kuriuos kitus direktorius. Du direktoriai pasikeitė labai nemaloniais komplimentais. Vienas sako: "tu vagis", o kitas sako: "tu melagis". Gaila, kad pirmininkas jam leido taip ilgai ir netaktiškai kalbėti.

Vilnis, 1985 balandžio 11 d.

Ilgai diskutuotas cemento gabalų vežimas ir vertimas į rytinį kapinių žemės plotą. Tuojau įėjus į salę, kairėje pusėje stovėjo didelė lenta su nuotraukomis iš akmenimis užverstos žemės. Vaizdai gana žiaurūs. Po ilgų "debatų" nutarta priimti inžinieriaus Jono Talandžio planą, panaikinti seną kontraktą, suformuluoti naują ir kad direktorių vadovybė tą kontraktorių arčiau prižiūrėtų.

Naujuos sumanymuos po kiek diskusijų įnešta, paremta ir nubalsuota pagerinti ir pagražinti dabartinę kapinių koplyčią. O gal ir naują trisienį prie dabartinės koplyčios pristatyti. Inžinierius Jonas Talandis tam projektui paruoš planus.

Penkiems direktoriams šiais metais pasibaigė 6-šių metų kadencija, tai buvo penkių direktorių nominacijos ir rinkimai. Kandidatų buvo išstatyta net dvylika. Penki daugiausiai gavę balsų kandidatai buvo išrinkti į direktorius. Balsų skaitymo komisija labai ilgai ir lėtai skaitė balsus. Surado, kad trys

Su "VILNIES" turistine grupe

APLANKYKITE LIETUVĄ

"Vilnies" administracijos organizuojamoje laikraščio skaitytojų dešimt dienų pabuvoti Lietuvoje turistinėje grupėje dar yra vietų. Norintys vykti, skubėkite užsiregistruoti laikraščio administracijoje.

Grupė iš Chicagos išvyks birželio 3 dieną, porai naktų stabtel Maskvoje, birželio 6 d. anksti rytą nuvyks į Vilnių. Po dešimties dienų išvyks iš Vilniaus, parai vėl stabtel Maskvoje ir per Zurichą birželio 18 dieną grįš į Chicagą.

Sios grupės sudėtyje bus 45 žmonės. Labai galimas daiktas, viešėdami Lietuvoje turės progą aplankyti savo gimtines.

Grupės kelionės reikalus tvarkys American Travel Service Bureau agentūra, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643.

Kelionė į abi puses, viešbučiai, maistas ir tūtai kaip pakeliui, taip Lietuvoje — \$1700.00 iš Bostono. Bet iki birželio 3 dienos kaina gali ir pakitėti.

Gauti daugiau informacijų kreipkitės į "Vilnies administracija, 3113 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telefonas (312) 842-7325.

Kviečia dalyvauti konferencijoje

Chicagiškė American-Soviet Friendship taryba kviečia šios organizacijos narius dalyvauti Nacionalinės American-Soviet Friendship tarybos konferencijoje, kuri bus balandžio 13-14 dienomis Humboldt Civic Center salėje, 2757 W. LeMoynė, Chicagoje. Už per abi dienas pietus, vakarienes, už įžangą ir kultūrinį vakarą, kur bus rodomas tarybinis filmas ir dalyvaus programoje kreidų pašybos menininkė Peggy Lipschutz bei literatūrinę medžiagą delegatams reiks mokėti \$20, pašaliniam įėjimas į kultūrinį vakarą — \$7.50, tą vakarą dykai bus duodama ir vakarienė.

Konferencijos pirmoji sesija prasidės šeštadienį balandžio 13 d., 8:30 val. ryte.

DROBIENĖ PERSIKĖLĖ Į OREGON

Mums pranešė Augusta Sennett, kad jos motina Emilija Drobienė turėjo persikelti į Oregon, kad būtų arčiau jos. Daug metų ji gyveno St. Petersburg, Fla., ir veikė organizacijose, bet dabar sveikata susilpnėjo. Ji randasi:

Royal Oak Retirement Home
2180 Poplar Ave.
Medford, Or 97504

Rusai kviečia atsilankyti į jų šaunų banketą

Dar kartą primename, kad rusų Humblodt Park Center ruošia šaunų koncertą ir banketą balandžio 28 d. 1 val. po pietų gerai žinomoje salėje, 2757 W. Le Moynė.

Apart žavių dainų, bus Metro Folk šokėjai, kurie visada ne tik sužavi žiūrovus, bet ir "atjaunina".

Jie kviečia visus pažangius lietuvius atsilankyti ir papietauti skanių rusiškų patiekalų.

V-tė

kandidatai turėjo po lygų balsų skaičių, bet antru ar trečiuosy perskaičius viskas išsiaiškino. Galutiniai rezultatai yra tokie: iš esamių direktorių vėl išrinkti Matas Batutis ir Julius Kuzas. Naujai išrinkti Aldona Daukus, Emma Petraitis ir Robert Sebastijonas. Iš buvusių direktorių išdininkas Alfredas Dargis nekandidatavo, Anthony Powell ir Peter Dapser mažiau surinko balsų ir nebuvo išrinkti. Nežinau ar čia galima pavadinti istoriniu įvykiu, bet tai yra pirmas sykis, kad išrinko dvi moteris į Tautinių Kapinių direktorių.

A. Povilonis-Powell

Gimtadieniai balandžio mėnesį

Sie mūs geri draugai ir "Vilnies" skaitytojai švęs savo gimtadienius, ir visi virš 90 metų. Linkim jiems dar daug linksmų gimtadienių ir geros sveikatos.

Joe Koll
2745 West Elm St.
Phoenix, Az. 85017
švęs savo 91 gimtadienį

Albertina Jenkins Jakienė
6328 So. California
Chicago, Ill. 60629
švęs savo 91 gimtadienį

Elizabeth Batutis
6614 So. Artesian Ave.
Chicago, Ill. 60629
švęs jos 91 gimtadienį

ARTĖJA "VILNIES" DIDŽIOJI IŠKILMĖ

Jau keliais atvejais buvo rašyta, kad birželio 8 d. įvyks laikraščio "Vilnies" jubiliejinis suvažiavimas, o birželio 9 d. bus banketas ir koncertas, kurio dalį programos pildys žymūs T. Lietuvos dainininkai, kurie atvyksta tik tam reikalui. Nors dar yra laiko, bet prašome visus pažangius lietuvius atsilankyti ir išklausti žymiųjų T. Lietuvos dainininkų dainų. Taipgi dainuos ir mūsų šalies žymūs dainininkai.

Prašome iš anksto išsigyti bilietus, kaina \$20. Kiek jau žinoma, bilietus pardavė: S. J. Jokubka 10 bil., J. Marazienė 9 bil., A. Vaitkienė 7 bil., kiti po mažesnį kiekį. Reikia būtinai iš anksto apytikriai žinoti kiek bus parduota bilietų, kad užsakius tiek svečiams vietų. Tad nelaukite paskutinių dienų, o išsigykite bilietus iš anksto.

Renkitės patys dalyvauti ir pasikvieskite savo draugus bei kaimynus, o kad būsite dalyvavimu patenkinti, tai iš anksto galime užtikrinti.

Rengimo komisija

MISEVIČIAI SVEIKINA IŠ CAYMAN SALOS

Siomis dienomis gavome laiškutį nuo J. ir R. Misevičių, kurie rašo iš puikios Cayman salos, Caribbean jūroje. Jie rašo, kad plaukia didžiuoju Amsterdam laivu, kuriame telpa apie 1250 keleivių. Sako, kad labai patogi kelionė ir vaišinga. Rašo, kad ten jie jau lankosi ketvirtą kartą ir esą labai patenkinti. Taipgi jų sūnus Tomas kartu keliauja.

Misevičiai prašo pasveikinti jų draugus Chicagoje, taipgi visus vilniečius.

Vilnietė

11

Mirė ir palaidota Anna Parada

Pastaruoju laiku dažnai skundėsi sveikata Anna Parada-Zilevičiūtė, bet vis lankė pažangių organizacijų susirinkimus bei renginius. Paskutinėmis dienomis vasario mėnesio visai susirgo ir buvo paguldyta ligoninėje. Kovo 7 d. sustojo plakusi jos širdis.

Velionė buvo gimusi 1907 m. gegužės 31 d. gražioje Zilevičių šeimoje, kuri susidėjo iš 3 brolių ir dviejų sesučių. Du broliai mirė, o vienas išvyko į Kaliforniją ir nuo to laiko šeima nežino jo likimo. Onutės tėvelis buvo pažangios minties ir už tai savo šeimą bandė laisvai auginti. Velionė priklausė prie visų pažangių organizacijų ir lankė susirinkimus, ypatingai Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos, Ex Mainierių klubo ir kitų organizacijų, skaitė laikraštį "Vilnis" ir pinigškai rėmė.

Velionė buvo pašarvota Lakavičiaus koplyčioje, Marquette Parke, o laidotuves tvarkė P. J. Ridikas.

Kovo 11 d., dar prieš dešimtą valandą prisirinko erdvi Lack koplyčia velionės giminaičių bei idėjos draugų. Atsisveikinimo kalbą pasakė laidotuvių direktorius Ridikas, apibūdindamas velionės atliktus gražius darbus, o vėliau kalbėjo tūlas dvasiškis. Vėliau buvo nulydėta į Baptistų bažnyčią, kur tas pats dvasiškis vėl kalbėjo. Po to nulydėta į Evergreen kapines ir palaidota Mausoleume šalia pirmiau mirusio vyro.

Laidotuvių direktorius P. J. Ridikas, padėkojo visiems dalyviams už gausų atsilankymą, už gėles, kars-to nešėjams. Laidotuvių tvarkytojo Antano Gurskio ir jo šeimos vardu buvo visi pakviesti į Field restoraną, 114 & Cicero Ave., ir pavaišinti bei padėkota už suteiktas paslaugas laidojant ju asmeninę draugę Anną Paradą.

Taip buvo baigta Anna Parada paskutinė kelionė.

Lai jai bus ramu ilsėtis užmigusiai neatbūdančiu miegu.

Kultūrietė

Mirė Antanas Globičius

Mus pasiekė skaudi žinia, kad 1985 m. kovo 16 d. Wilkes Barre, Pa., mirė nuoširdus pažangietis Antanas Globičius-Globich. Velionis buvo visą savo brandų gyvenimą pažangios minties. Per daugelį metų skaitė pažangią spaudą, tai yra "Vilnį" ir "Laisvę" ir juos stambiai pinigškai rėmė.

Ta liūdną žinią per telefoną pateikė Marytė Senkevičienė. Ji pažadėjo vėliau suteikti daugiau žinių apie velionio gyvenimą ir darbus. Pasitikime, kad ji savo pažadą ištesės.

Gaila, kad netekome stambaus laikraščio rėmėjo Antano asmenyje.

Vilnietė

Praną Vaitkų ištiko širdies smūgis

Kovo 10 d. staiga ištiko skaudus širdies smūgis Praną Vaitkų. Greitosios automašinos buvo nuvežtas į karo veteranų ligoninę Maywood, Ill., kur suteikta skubi pagalba. Daugiau kaip savaitę gydytojai nebuvo tikri apie būtiną reikalą operuoti. Kovo 19 d. perkeltas į kitą kambarį ir operacijos klausimas vistik dar neaiškus. Tačiau jo sveikata žymiai pagerėjo ir yra vilties, kad gal ir be operacijos susveiks.

Kaip greitai galės grįžti į namus, nežinoma. Jo žmona Antanina kasdien vyksta į ligoninę ir kiek galima padeda vyrui nugalėti ligą.

Linkėtina Pranui sėkmingai pasveikti.

Vilnietė

NEPAMIRŠTA PAREMTI LAIKRAŠTĮ

Smagu, kad šioje šalyje gimusi ir augusi įvertina ir remia tėvų puoselėta laikraštį "Vilnis". Štai teko susitikti su Joy Vainoris, velionių Sešelių dukra. Ji ne tik pasimokėjo laikraščio prenumerata, bet dar įteikė \$10 paramos. Ir dar pasakė, kad perskaitanti laikraštį ir iš jo sužinanti apie senus pažįstamus ir buvusius draugus.

Nuoširdus jai dėkui už paramą ir rūpestingumą.

J. Urmonienė

Mirė ir palaidota Mary Mihasonok

Chicagos ir Clevelando lietuviai, taipgi pažangūs rusai gerai pažino drg. Mary Mihasonok (Nikas) iš jos veiklos ir rūpesčio pažangiaja spauda ir organizaciniu darbu. Ji visuo-met dalyvaudavo susirinkimuose ir įvairiuose renginiuose. Pastaruosius kelis mėnesius jos jau nematėme, nes ligos prispausta buvo slaugymo namuose. Kovo 9 d. sustojo plakusi jos jautrioji širdis. Velionė buvo gimusi Anglijoje 1900 metais kovo 8 d. Ilgus metus gyveno Cleveland, Ohio, o vėliau atsikėlė į Chicago.

Kadangi jos velionis vyras Arche Mihasonok buvo rusų kilmės, tai ji dažnai dalyvavo ir rusų renginiuose ir turėjo ten plačias pažintis.

Velionė priklausė prie Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos LLDL 19 kp. Gražiai prisidėjo prie Mildos namo išlaikymo. Stambiai rėmė laikraštį "Vilnis".

Prieš keletą metų buvo nuvykusi į T. Lietuvą ir ten susitiko savo gimines. Grįžusi labai buvo patenkinta savo vizitu ir užprenumeravo giminaičiams laikraštį "Vilnis".

Velionė buvo pašarvota Kappa Funeral Home, Chicago Ave. Palaidota kovo 12 d. Laidotuvėmis rūpinosi rusų tautybės draugės. Visos laidotuvių apeigos buvo atliktos tūlo dvasiško. Dainavo momentui pritaikintas dainas rusiškai.

Nors man buvo nesuprantami žodžiai, bet pati melodija tai tikrai jaudino.

Velionė buvo palaidota Elmwood kapinėse, kur pirmiau buvo palaidota jos dukrelė ir pirmas vyras, o vėliau ir Archie Mihasonok. Tas pats dvasiškis kalbėjo ir kapinėse. Vėliau dalyviai buvo užkviesti su-

Mirė ir palaidota Barbora Rakickaitė-Svidrienė

Mirė 1985 m. sausio 24 d. ir palaidota sausio 28 d. Barbora Svidrienė, sulaukusi 91 m. a.

Velionė gimė 1894 m. sausio 4 d. Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, Gustonių kaime. Į šią šalį atvažiavo 1922 m. balanžio mėnesį pas sesutę Helen ir švogeri Felix Beadal, 503 So. Maple St., West Frankfort, Ill.

F. Beadal dar gyvendamas Lietuvoje buvo plačiai susipažinęs su darbininkų kovomis ir veikė su Lietuvos revoliucionieriais prieš caro valdžią. Barbora atvykus pas Beadal ir dar tikinčia pomirtiniu gyvenimu neilga truko nuo tų prietarų atsikratyti, anot mano tėvelio Felix Beadal, jam truko du mėnesius iki įtikino Barbora, kad kunigai iš religijos daro biznį ir apakina žmones, kad jie nekovotų prieš išnaudotojus.

Po kelių mėnesių Barbora Rakickaitė susipažino su Stasiu Svidriu, kuris gyveno 60 N. State, Aurora, Ill., ir 1922 m. rugsėjo 7 d. sukūrė šeimos židinį. Stasys Svidris buvo laisvos minties žmogus, skaitė "Vilnį" ir "Laisvę", ir rėmė pažangias organizacijas iki mirties išskyrė jį iš gyvųjų tarpo 1967 m. birželio mėnesį.

Sesutės duklė Helen Beadal

grįžtuvėms, kur buvo pavaišinti ir padėkota už suteiktas paslaugas laidojant mielą Mary.

Taip buvo baigta mielos kultūrietės paskutinė kelionė.

Lai jai bus ramu ilsėtis tarpe pirmiau mirusių šeimos narių.

Isabelle Peters

MIRUS

Mary Mihasonok

Reiškiame gilią užuojautą velionės giminėms Tarybų Lietuvoje, taipgi šioje šalyje, asmenškieiems ir kilnios idėjos draugams bei draugėms.

Mes kartu liūdime netekusios nuoširdžios mūsų draugijos narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS DRAUGIJA
VALDYBA IR NARĖS

MIRUS

Mary Mihasonok Anna Parada

Reiškiame gilią užuojautą jų šeimoms ir kitiems artimiesiems giminėms bei idėjos draugams.

Liūdime netekę gerų draugų.

MILLIE KANCERE Burbank, Ill.
NELLIE ir LOUIS DE SCHAAF

MIRUS

Lucille Matuz

Reiškiame gilią užuojautą velionės giminėms Tarybų Lietuvoje, taipgi šioje šalyje, ir kitiems artimiesiems giminėms ir draugams.

Liūdime netekę ilgametės draugės.

MARY WALAITIS

BARNEY IR MARY BRENNAN
Clearwater, Fla.

MIRUS

Anna Parada

Reiškiame gilią užuojautą velionės sesutei Helen Valenta ir jos vyrui Juozui bei dukroms, pusseserėms June Cachares ir jos vyrui David, Ann Mary Limonowski ir jos vyrui Benediktui, Silvia Suba ir jos vyrui Walter, pusbroliams George Žilis ir jo žmonai Loretai, Roger Žilis ir jo šeimai, velionės brolio žmonai Lillian Žilis, auklėtiniui Jimmy Anderson, taipgi draugams Gurskiams, kurie velionę slaugė ir rūpinosi laidotuvėmis ir visiems, o visiems, kilnios idėjos draugams ir draugėms. Žinokite, kad ir mes liūdime netekusios ilgametės draugijos narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS DRAUGIJA
VALDYBA IR NARĖS

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Charles Dibulski

Reiškiame gilią užuojautą jo sesutei Anna Žemgulis Albany, N.Y., sūnėnams Stanley Žemgulis Schenectady, N. Y., ir J. John Gabalis Nassau, N. Y., taipgi visiems artimiesiems bei draugams čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Liūdime visi,

ST. PETERSBURG, FLA. LLD KUOPOS
VALDYBA IR NARIAI